

АДВОКАЦІЯ:

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ ЕКСПЕРТІВ

EASTERN PARTNERSHIP
CIVIL SOCIETY FORUM

Funded by
the European Union

League of Professional Women
Жіноча професійна ліга

Цей Посібник підготовлено в рамках проєкту “Відновлюємо спроможність української жіночої мережі для адвокаційної та аналітичної діяльності”, який реалізує ГО “Жіноча Професійна Ліга” через схему регрантингу Форуму громадянського суспільства Східного партнерства та фінансується Європейським Союзом в рамках підтримки громадянського суспільства в регіоні.

Зміст Посібника є виключною відповідальністю автора, і жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу чи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства.

Передрук та копіювання матеріалів можливі тільки з дозволу автора. При посиланні обов`язково вказувати це видання.

Олена Лазоренко. Адвокація: практичний посібник для громадських експертів.
Київ: Видавництво “Стилос”, 2023. 85 с. [Електронне видання]
<https://communitylpw.wixsite.com/publish/guide-adv>

Електронне видання Посібника з адвокації розроблено з метою сприяти залученню громадських експертів та експерток до діалогу з владними інституціями, й посилення їхнього впливу на прийняття рішень в Україні. А також щоб надати інформацію, яка може бути у нагоді організаціям громадянського суспільства та іншим зацікавленим сторонам, під час адвокаційної діяльності на регіональному (європейському) та міжнародному рівнях. Аналітична та адвокаційна діяльність Жіночої Професійної Ліги фокусується на чотирьох основних сферах: (1) цілі сталого розвитку (ЦСР); (2) навчання та освіта дорослих (НОД); (3) представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок (уповноваження жінок); (4) європейська інтеграція (євроінтеграції), короткий огляд яких знайшов відображення у відповідних розділах Посібника.

У Посібнику також представлені п'ять практичних кейсів з означених сфер, що базується на реальному досвіді громадських експертів.

Електронний Посібник спрямований на представників/ць організацій громадянського суспільства, місцевих громад, викладачів, дослідників та незалежних фахівців зі сфер ЦСР, НОД, уповноваження жінок та євроінтеграції, які зацікавлені у залученні та проведенні адвокаційної діяльності.

ЗМІСТ

Передмова	5
Список скорочень	6
Вступ.....	7
Розділ 1. Сфера “Цілі сталого розвитку”	13
1.1. Загальний огляд.....	14
1.2. Міжнародні та національні платформи, структури та недержавні організації, мережі, з якими співпрацює Жіноча Професійна Ліга для імплементації, моніторингу та адвокації цілей сталого розвитку.....	17
Кейс 1. Залучення громадянського суспільства до адвокації, імплементації та моніторингу Цілей сталого розвитку: приклад Жіночої Професійної Ліги	20
Кейс 2. Включення професії в досягнення Цілей сталого розвитку	25
Розділ 2. Сфера навчання та освіти дорослих в Україні.....	29
2.1. Загальний огляд.....	30
2.2. Співпраця за напрямком НОД.....	31
Кейс 3. Навчання та освіта дорослих у практичних діях.....	32
Розділ 3. Сфера представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок	37
3.1. Загальний огляд.....	38
3.2. Міжнародна та національна адвокаційна співпраця за напрямком представлення інтересів та розширення можливостей жінок	41
Кейс 4. Адвокаційна робота українських жіночих організацій у рамках виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Пекінської платформи дій “Пекін +25”	42
Розділ 4. Сфера європейської інтеграції	47
4.1. Загальний огляд.....	48
4.2. Проєвропейські національні та міжнародні платформи за участю Жіночої Професійної Ліги	48
Кейс 5. Практичний приклад адвокаційної діяльності ГО “Жіноча Професійна Ліга” за напрямком європейська інтеграція в умовах війни.....	50
Післямова	55
Інформація про авторку посібника та авторок кейсів.....	58
Джерела інформації.....	59
Резюме Посібника	61
Guide Brief.....	72

ПЕРЕДМОВА

Цей Посібник з адвокаційної діяльності для експертів громадського сектору України написаний в дуже обмежені терміни проєкту (у листопаді 2022 – січні 2023 року) та в умовах жакливої агресії Росії проти України, яка набула нової повномасштабної військової фази 24 лютого 2022 року. Восени 2022 року агресор розпочав терор об'єктів цивільної енергетичної інфраструктури країни, що спричинило тривалі перебої з надання базових послуг у містах та селах (електро-, тепло-, водо- постачання, інтернету та мобільного зв'язку), включно зі столицею України, Києвом. Цей російський терор призвів до додаткових страждань українців та загрози базовому праву на життя для мільйонів людей по всій країні.

Водночас українське громадянське суспільство проявляє **стійкість** та рішучість не тільки у підтримці його захисників та захисниць, але й в активних діях по формуванню візії майбутнього повоєнної країни, як у його дороговказях, так і в методах, напрямках взаємодії, діалогу громадянського суспільства з владними інституціями (урядом, парламентом, місцевими органами влади) та участі у прийнятті рішень.

Одним з таких методів впливу на владні інституції, їхню політику та політичний простір є адвокація. Загалом у практиці та дослідженнях взаємодії громадян і влади має місце декілька термінів, які використовуються як синоніми до терміна “адвокація”, зокрема: «адвокасі», “громадянське представництво” чи “представлення інтересів та захист прав громадян”, “адвокатування”. У Посібнику свідомо не будемо вдаватися до нюансів застосування кожного з них, найчастіше вживаючи термін “адвокація”.

Олена Лазоренко, яка є авторкою усіх розділів посібника, а також одного з кейсів, не претендуючи на вичерпність подачі інформації та висновків щодо адвокації, спирається у цьому Посібнику на вітчизняну багаторічну практику у сфері аналітики та адвокації, очолюваної нею жіночої громадської організації. Авторка керується результатами власних академічних досліджень, а також напрацюваннями партнерських національних та міжнародних платформ і структур тільки у чотирьох сферах (у кожній з яких є вибрані певні пріоритетні тематики):

- (1) цілі сталого розвитку (далі – ЦСР);
- (2) навчання та освіти дорослих (далі – НОД);
- (3) представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок (далі – уповноваження жінок);
- (4) європейської інтеграції (далі – євроінтеграція).

До підготовки практичних кейсів за означеною вище тематикою, **були також запрошені авторитетні колежанки: магістр ділового адміністрування Валентина Легка, професор Ольга Гомілко, кандидат філософських наук Марфа Скорик, професор Ніна Чала. Післямова** написана науковим редактором Посібника, професором **Людмилою Филипович**.

Структура Посібника: список скорочень, вступ з оглядом теми адвокації; 4-и розділи, кожен з яких містить практичний один або два кейса (наприкінці кожного кейсу розміщено список його джерел) з фокусом на проблематику розділу (загалом 5 кейсів); післямова, інформація про авторку посібника, авторок кейсів, джерел інформації Посібника, і резюме українською та англійською мовами.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- ВПО** – внутрішньо переміщені особи
ВРУ – Верховна Рада України
ГД ООН – Глобальний Договір ООН
ЕК – Європейська Комісія
ЄС – Європейський Союз
Ліга – ГО “Жіноча Професійна Ліга” \ LPW – NGO “League of Professional Women”
МЕРТ – Міністерство економічного розвитку і торгівлі
МОН – Міністерство освіти і науки України
НАК – Національна Агенція Кваліфікацій
НОД – навчання та освіта дорослих
ОГС – організації громадянського суспільства
ООН – Організація Об’єднаних Націй
УНП ФГС СхП – Українська Національна Платформа Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства
Посібник – “Адвокація: практичний посібник для громадських експертів”
УС ПГС – Українська сторона Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС
ФГС СхП – Форум громадянського суспільства Східного Партнерства
ЦСР – Цілі сталого розвитку
ЮНЕСКО – Організація Об’єднаних Націй з питань освіти, науки і культури
- ECE-RCEM** – Regional Civil Society Engagement Mechanism
HLPF – High Level Political Forum
UNECE – The United Nations Economic Commission for Europe
UN DESA – UN Department of Economic and Social Affairs
UIL – UNESCO Institute for Lifelong Learning
VNR – Voluntary National Review
WMG – Women’s Major Group

ВСТУП

Існує велика кількість підходів та визначень поняття адвокації, які ми залишимо за лаштунками аналізу в Посібнику. У рамках цього електронного видання адвокація буде **визначена як метод впливу на владні інституції, їхню політику та політичний простір з метою досягти певних змін чи вдосконалення політики шляхом прийняття рішень, законів або публічних практик на місцевому, національному, регіональному чи міжнародному рівнях**. Під час адвокаційної діяльності відбувається привертання суспільної уваги до певної проблеми та підштовхування осіб, відповідальних за прийняття рішення, до розв'язання цієї проблеми. Цей процес вимагає роботи з обізнаністю інших людей і організацій, їхніми упередженнями, роботи задля налагодження взаємодії, комунікації, підтримки рішень для здійснення перетворень.

Мета цього Посібника – сприяти залученню читачів, а також громадських експертів та експерток, представників та представниць організацій громадянського суспільства (ОГС), зацікавлених жінок і чоловіків до ді-

алогу з владними структурами (урядом, парламентом, місцевими органами влади) **та впливу** на прийняття рішень в Україні. А також надати інформацію, що може бути в нагоді ОГС, громадам під час адвокаційної діяльності на регіональному та міжнародному рівнях (з органами управління міждержавних структур, наприклад, ЄК, UN DESA, UNECE тощо).

Основна аудиторія Посібника:

- громадські експертки та експерти, які вже долучились (див. сторінку сайту “Експерти Жіночої Професійної Ліги” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/experts>), та які приєднуються у майбутньому (як це зробити, читайте на сайті у розділі “Членство” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/membership>) до нашої жіночої мережі;
- зацікавлені представники організацій громадянського суспільства та місцевих громад;
- викладачі, дослідники та незалежні фахівці зі сфер ЦСР, НОД, уповноваження жінок, євроінтеграції.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ АДВОКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Надалі, для ілюстрації процесу адвокації, авторкою використані та адаптовані деякі матеріали з англійської публікації¹ Женевського центру демократичного контролю над збройними силами та Інституту інклюзивної безпеки (друкована версія публікації

була отримана авторкою під час зустрічі в Женеві у 2014 році). Ці розробки не втратили актуальності й зараз.

Процес адвокації може включати шість різних, але пов'язаних між собою форм діяльності:

● **ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ:**

Дізнайтеся про проблеми та потреби вашої професійної сфери адвокатури в різних групах чи громадах, або як саме вирішуються ті чи інші проблеми цієї сфери.

● **ФОРМУВАННЯ КОАЛІЦІЇ:**

Розвивайте партнерські відносини з іншими ОГС, зацікавленими сторонами, які займаються тією самою сферою адвокатури чи проблемою.

● **АДВОКАЦІЙНА КАМПАНІЯ \ ПЛАН ДІЙ:**

Створіть план дій, щоб досягти змін у законодавстві, політиці чи інституційній практиці.

● **РОЗРОБЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ:**

Сформулюйте конкретні рекомендації, спрямовані на окремі владні інституції.

● **ПІДТРИМКА ЗМІН:**

Спілкуйтеся з політиками, державними службовцями, високопосадовцями вашої сфери адвокатури про зміни, які б ви хотіли бачити, підвищуйте інформованість громадськості щодо необхідності змін.

● **ЗАЛУЧЕННЯ ДО ВАШОЇ СФЕРИ:**

Сформулюйте нову чи приєднайтеся до існуючої місцевої структури у вашій професійній сфері адвокатури. Слідкуйте за її діяльністю, пропонуйте співпрацю чи об'єднуйтеся із іншими зацікавленими сторонами для надання послуг.

Схема 1. Форми адвокаційної діяльності – адвокація для змін

НАДАЛІ КОРОТКО ОХАРАКТЕРИЗУЄМО КОЖНУ З ЦИХ ФОРМ АДВОКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Проведення аналітичного дослідження

Громадські експерти можуть фокусуватися на одній або кількох сферах і тематиках адвокації. В будь-якому разі спершу вам потрібно дізнатися більше про проблеми цієї сфери, а також як вони впливають на жінок або \ і чоловіків вашої громади, міста, країни. Проведення аналітичного дослідження дасть вам можливість отримати достовірну інформацію. Крім того, це нагода для вас поспілкуватися \ проінформувати посадовців цієї сфери, зібрати контакти та налагодити багаторівневий діалог (або полілог). Методологія

дослідження залежить від ваших цілей, джерел інформації та форми спілкування з конкретними людьми та інституціями, а також вашого досвіду.

У наступних розділах Посібника, ви маєте можливість ознайомитися з результатами наших аналітичних досліджень у визначених сферах. Усі звіти, записки, брошури включають розділи з методами дослідження, серед яких можуть бути: кабінетні дослідження, експертні опитування, публічні консультації, фокус-групи тощо.

2. Формування коаліції

ОГС є найбільш ефективними, якщо працюють одногосно. В багатьох країнах ОГС створюють об'єднання, щоб працювати разом задля спільної мети. Кожна з них зберігає свою унікальність і може вести діяльність поза об'єднанням, але коаліція працює разом для досягнення конкретних цілей. Виступаючи у складі об'єднань, ОГС можуть демонструвати підтримку змін у певних сферах, і це дає можливість представляти спільні звернення до можновладців. Коаліції, як правило, сильніші завдяки чисельності й можуть захистити як окремих осіб, так і ОГС.

До таких коаліцій організацій громадянського суспільства (наприклад, що фокусуються на тематиці уповноваження жінок) можуть входити:

- жіночі організації;

- організації, що надають послуги жертвам насилля (в т.ч. притулки) та юридичну консультацію;
- організації з прав людини;
- активні жінки релігійних організацій;
- жінки-лідерки та лідери думок;
- науково-дослідні або політичні інститути, що займаються жіночою тематикою;
- професійні асоціації, наприклад, ділових жінок, адвокаток, економісток, фермерок, тощо;
- студентські групи;
- журналісти;
- чоловіки, які вас підтримують.

Корисним буде зробити мапування для ідентифікації інших груп вашого об'єднання, які можуть бути зацікавлені в діяльності коаліції.

3. Адвокаційна кампанія \ План дій

Найкращий спосіб організувати роботу вашої коаліції або спільноти – розробити план дій для адвокаційної кампанії. Це займе деякий час і, швидше за все, вам знадобиться запланувати один-два повні дні, щоб попрацювати разом. Може здатися, що ви занадто багато часу витрачаєте на розмови,

однак, це приведе вас на правильний шлях, разом. Особливо важливо, щоб ваші цілі були розумними, досяжними, реалістичними. Розробляючи план дій врахуйте, скільки часу кожна особа може приділити роботі, в залежності від того, які знання та навички ця людина має.

Що включити в план дій

Ваш план дій може містити такі шість елементів (це рекомендований перелік, зважайте на ваші ресурси та цілі):

МЕТА:

Це загальний результат, який ви хочете бачити або місія адвокаційної кампанії в одному реченні. Не соромтесь поставити загальну, надихаючу та амбітну мету. Вона також повинна бути орієнтована на дії та на зміни.

ЗАВДАННЯ:

Існують певні техніки, завдяки яким досягається мета. Зробіть свої завдання конкретними, вимірюваними, наскільки це можливо забезпеченими ресурсами. Вирішуйте проблеми різними способами.

ДІЯЛЬНІСТЬ:

Є речі, які ваше об'єднання буде робити для досягнення як окремих завдань, так і загальної мети адвокаційної кампанії. Ваша діяльність може включати петиції, протести, зібрання спільнот, воркшопи, плакати кампанії, зустрічі з політиками, тренінги чи радіо-шоу. Подумайте про цільову аудиторію, що ви можете сказати людям, які більш за все хочуть почути вас. Визначте потенційних партнерів чи прибічників, які можуть дати пораду, поширити ваш меседж, профінансувати вас чи працювати з вами. Плануйте час на це. Плануючи кожен із видів діяльності, подумайте про речі, які запобігають успіху. Плануйте, як уникати проблем.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:

У вашому плані дій повинно бути визначено, хто, що і коли робить. Це допоможе кожному члену спільноті знати, на що вони погодились. Відображення часу діяльності – не лише активність чи захід, але і підготовка та необхідне продовження діяльності. Подумайте про ключові дати. Визначте, яка дія повинна передувати іншій. Встановіть дедлайни і контрольні показники.

РЕСУРСИ:

Оцініть людські, фінансові та інші ресурси, які вам необхідні для кожного етапу кожної дії плану. Людські ресурси можуть включати оплату часу, витрачений на певний захід, а також час на планування та підготовку. Фінансові витрати можуть включати телефонні дзвінки, оренду приміщення, обладнання та транспортні засоби.

МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ:

Подумайте, як ви збираєтесь моніторити досягнення та оцінювати результативність кожного виду діяльності. Цим параметром адвокаційної кампанії часто нехтують, але без нього, як ви знатимете, що наближаєтесь до мети? До того ж це мотивація для всіх у спільноті бути залученим до досягнення спільних цілей та бачити результати своєї діяльності.

Моніторинг дає оцінку результативності у процесі реалізації плану дій:

- чи здійснюється діяльність відповідно до плану;
- чи витрачається бюджет згідно з планом;
- чи співпадає отриманий результат із поставленими завданнями;
- які корективи треба внести для забезпечення успіху?

Моніторинг варто проводити на постійній основі. Наприклад, проведіть засідання, щоб зібрати спільноту раз на кілька місяців для обговорення статусу плану дій.

Оцінювання – це відображення зусиль щодо різниці в результатах проведеної діяльності.

4. Розроблення рекомендацій

Щоб досягти змін, які є результатом адвокаційної діяльності, вам потрібно не тільки бачити проблеми, але й пропонувати шляхи їх вирішення. Ваші міркування можуть бути подані як рекомендації, що будуть частиною аналітичних досліджень, які ви провели, або сформувався на базі ідей, які виникли у вашій спільноті. В останньому випадку, якщо ви працюєте з ідеями, запропонованими під час громадських обговорень, вам потрібно заздалегідь визначити критерії відбору ідей і їхньої дієвості.

П'ять кроків для розроблення рекомендацій:

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ:

Перший крок – це ретельно продумати проблему. Які перепони та виклики існують? Чому виникла проблема? Якщо ситуація змінилась, то чому?

РІШЕННЯ “МОЗКОВОГО ШТУРМУ”:

Проаналізувавши проблему, подумайте про зміни, які можуть покращити ситуацію. Будьте творчими. Визначте проблему вузько, щоб зосередитися на запропонованих рішеннях.

ВИЗНАЧЕННЯ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН:

Визначте, хто може вчиняти необхідні дії – немає пункту, згідно з яким учаснику спільноти потрібно виконувати роботу, що не входить в його чи її повноваження. Виявлення належних закладів, організацій чи осіб вимагає детального вивчення.

СТВОРЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ:

Продумайте рекомендації для спеціальних закладів, організацій чи осіб, щоб вжити конкретні заходи. Включіть дії, які дозволять вам стежити за результатом пророблених кроків.

ТЕСТОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Обговоріть запропоновані вами рекомендації неформально з людьми, які постраждали від проблем, що ви намагаєтесь адресувати населенню і особам з відповідних установ. Переконайтесь, що ваші рекомендації відповідають потребам суспільства і що вони керовані.

5. Підтримка змін

Після того, як ви маєте план дій та рекомендації, виконуйте їх! Ваш план дій повинен містити підтримку окремих осіб та закладів, мобілізацію громадськості та залучення соціальних мереж, ЗМІ. Ви повинні презентувати аудиторії ключові меседжі, які визначають вашу адвокаційну діяльність. Нижче декілька порад, як знайти підхід до конкретної аудиторії, а також загальні правила, що допоможуть вам донести меседж більш ефективно.

ЗНАЙТЕ СВОЮ АУДИТОРІЮ:

Якщо у вас запланована зустріч, то дізнайтеся якомога більше про осіб, котрі будуть на зустрічі: які в них обов'язки та повноваження, яку роботу вони виконують, що можуть зробити для вирішення певної проблеми. Якщо ви проводите загальні збори, то з'ясуйте заздалегідь питання, які турбують аудиторію.

БУДЬТЕ ВПЕВНЕНІ:

Відрекомендуйте себе так, щоб спонукати людей вас слухати (якщо представляєте інших жінок, то покличайтесь на них). Прорепетируйте ваш виступ.

БУДЬТЕ ЛАКОНІЧНІ:

Завоюйте увагу аудиторії, викладіть їй свої аргументи і залиште з чітким розумінням вашої ідей. Включіть у ваш меседж три пункти: проблема, рішення, рекомендовані дії.

БУДЬТЕ КОНСТРУКТИВНІ:

Чітко визначте проблему, про яку розповідаєте, але зосередьтесь на рішеннях.

БУДЬТЕ ПЕРЕКОНЛИВІ:

Вам потрібно, щоб аудиторія була зацікавлена і запам'ятала, що ви їй скажете. Будьте готові розповісти коротку історію, аби проілюструвати свою точку зору. Покажіть слухачам, наскільки зміниться світ, якщо ваші рекомендації будуть втілені. За можливості продемонструйте дані статистики.

СЛУХАЙТЕ:

Надайте можливість своїй аудиторії співпрацювати з вами: ставити запитання, наводити приклади з власного досвіду, погоджуватися чи не погоджуватися з вами.

ЗАПИТУЙТЕ:

Визначте специфічну річ чи речі, які б ви хотіли, щоб зробив слухач.

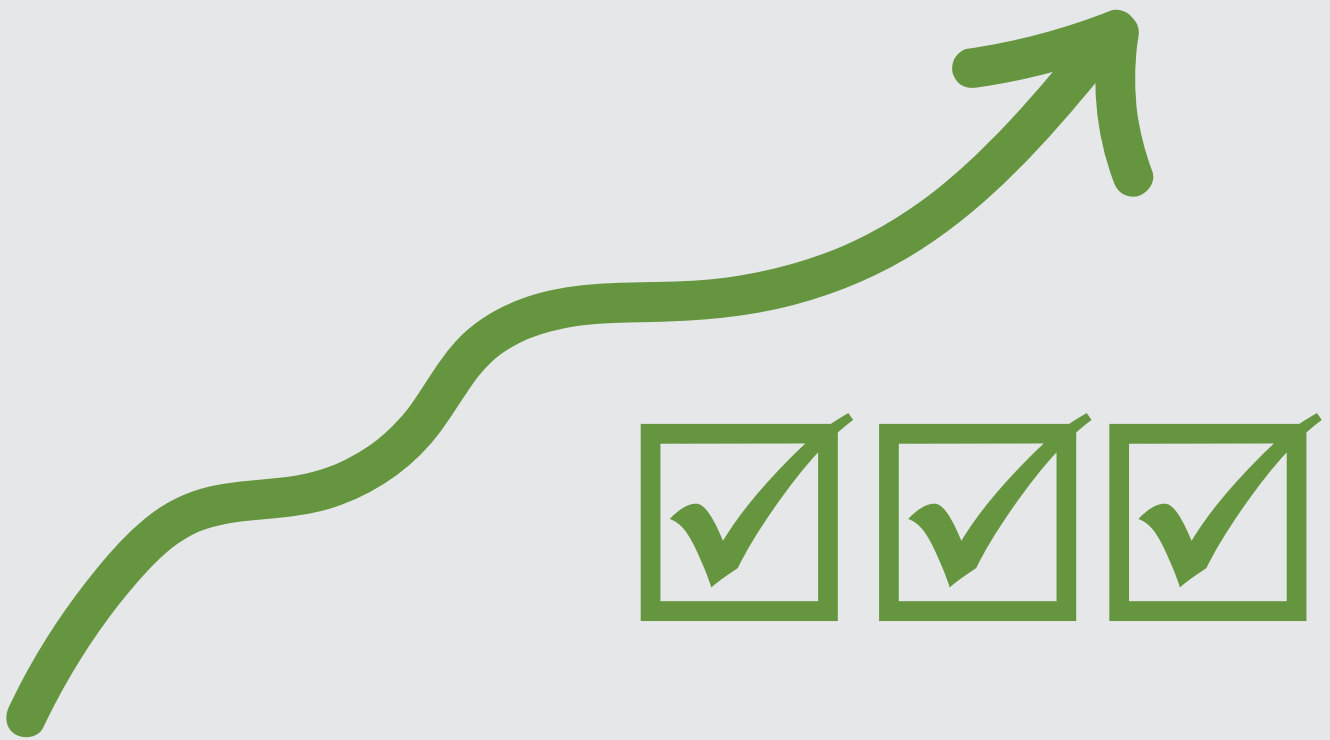
6. Залучення до вашої сфери

І на завершення коротких характеристик різних форм адвокаційної діяльності, зазначу, що варто дослідити, які є діючі місцеві чи міжнародної організації у вашій сфері адвокації. У наступних розділах і параграфах Посібника подається інформація про ті на-

ціональні та міжнародні платформи, організації, коаліції, до яких входить або з якими співпрацює Жіноча Професійна Ліга. Ви можете визначити, наскільки вони релевантні вашим цілям та задачам в адвокаційній діяльності.

РОЗДІЛ 1

СФЕРА «ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

1.1. Загальний огляд

У вересні 2015 року Україна, як одна із 193 держав-членів ООН, прийняла Порядок денний ООН зі сталого розвитку до 2030 року (далі – Порядок денний до 2030 року). Порядок денний до 2030 року включає бачення і принципи, що зосереджені на людях, планеті, процвітанні, мирі та партнерстві; 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР); впровадження, подальші дії та процес перегляду ЦСР.

Глобальний Порядок денний до 2030 року містить 17 ЦСР, 69 глобальних завдань та ряд індикаторів, які були адаптовані з урахуванням специфіки національного розвитку України. Вітчизняний Порядок денний до 2030 року містить 17 ЦСР (кількість ЦСР не можна було змінювати), до яких входять 86 національних завдань та 172 індикатори для моніторингу процесу їх досягнення.

Схема 2. 17 Цілей сталого розвитку

Базові факти та події щодо національного урядового рівня імплементації Порядку денного до 2030 року в Україні:

- ☑ 2016 рік: адаптація ЦСР;
- ☑ 2017 рік: встановлення національних завдань ЦСР (86) з цільовими орієнтирами та національними показниками ЦСР (183);
- ☑ 2017 рік: перша базова національна доповідь “ЦСР. Україна”;
- ☑ 2018 рік: запровадження щорічного моніторингу ЦСР;
- ☑ 2019 рік: перший моніторинговий звіт з ЦСР (статистичні дані), тематичний звіт “ЦСР для дітей” та національна доповідь з ЦСР № 8;
- ☑ 2020 рік: представлення першого національного добровільного огляду: “Цілі сталого розвитку-Україна. Добровільний національний огляд”;

☑ 2021 рік: у вересні відкрили офіс Цілей сталого розвитку при Секретаріаті Кабінету Міністрів України.

У Звіті Сталого Розвитку 2021 року² (англ. Sustainable Development Report 2021), в якому представлений Індекс ЦСР та інформаційні профілі для всіх держав-членів ООН, де сукупний бал індексу оцінює загальний прогрес країни у досягненні всіх 17 ЦСР. Сумарний бал можна інтерпретувати як відсоток досягнень ЦСР (100 балів будуть свідчити, що всі ЦСР були досягнуті). Першу п'ятірку (з найкращими показниками) Індексу ЦСР складають: Фінляндія (85,9), Швеція (85,61), Данія (84,86), Німеччина (82,48) та Бельгія (82,19). Замикає рейтинг Центральноафриканська Республіка – 165 місце з 38,27 балами, перед

нею – Південний Судан (38,9), Чад (40,9), Сомалі (45,61) та Ліберія (48,65).

Слід зазначити, що пандемія COVID-19 є відступом від сталого розвитку по всьому світу. Вперше з моменту прийняття ЦСР у 2015 році середньосвітовий показник Індексу ЦСР за 2020 рік зменшився: значною мірою це зниження спричинене зростанням рівня бідності та безробіття після спалаху захворюваності на COVID-19. Пандемія підкреслила цінність своєчасних та дезагрегованих даних для інформування про цільові дії та порятунку життів. Минуло понад п'ять років після прийняття ЦСР, однак, досі залишаються значні прогалини в офіційній статистиці з точки зору охоплення країни та своєчасності виконання багатьох ЦСР, зокрема: ЦСР 4 (якісна освіта), ЦСР 5 (гендерна рівність), ЦСР 12 (відповідальне споживання та виробництво), ЦСР 13 (пом'якшення наслідків зміни клімату) та ЦСР 14 (збереження морських ресурсів). Як зазначається у Звіті 2021 року, пандемія зацентувала на необхідності прискорення прогресу в напрямку до глобальних структур охорони здоров'я та загального доступу до ключової інфраструктури, особливо цифрової. Криза COVID-19 чітко дала зрозуміти, що країни, оснащені ефективними системами соціального захисту та охорони здоров'я, найкраще підходять для реагування на такі кризи. Це також є менш витратним, і саме з цієї причини ЦСР закликають країни зміцнити свої системи соціального захисту та перейти до універсальних принципів та систем охорони здоров'я з ключовими медичними послугами. Цифрові технології відіграли важливу роль у наданні соціальних послуг, виплат, навчання та охорони здоров'я під час карантинів. Також ефективною для багатьох професій стала робота з дому. Активне використання цифрових додатків підкреслює важливе значення віддаленого доступу для надання різноманітних послуг і задоволення ключових потреб населення, зокрема в сфері охорони здоров'я³.

Яким є місце нашої країни у моніторингу виконання ЦСР? Рейтинг України у Звіті 2021 року складає 75,51 балів, згідно з ранжуванням країн за їхнім сумарним балом це відповідає 36 місцю серед 165 країн <https://dashboards.sdindex.org/profiles/ukraine>. Такий бал описує певний поступ у досягненні ЦСР в країні, хоча пандемія COVID-19 вплинула на всі три виміри сталого розвитку: економічний, соціальний та екологічний. Так,

показники України у досягненні ЦСР по роках були наступні:

- ☑ 2015 рік – 73,98 балів;
- ☑ 2016 рік – 73,67 балів;
- ☑ 2017 рік – 74,60 балів;
- ☑ 2018 рік – 74,64 бали;
- ☑ 2019 рік – 74,96 балів;
- ☑ 2020 рік – 75,21 бал;
- ☑ 2021 рік – 75,51 бал.

Отже, бали та інші складові Індексу ЦСР показують, де знаходиться країна на шляху до досягнення певної мети до 2030 року, виходячи з останніх даних за певними цілями, завданнями та їхніми індикаторами.

Наступним значущим викликом для усього процесу сталого розвитку стало повномасштабне вторгнення Росії до України 24 лютого 2022 року. Адже це призводить до зростання бідності (ЦСР 1) в країні; штучне обмеження Росією морського експорту продовольства з України створює загрозу голоду в певних країнах Африки та Азії (ЦСР 2); спричиняє руйнування системи охорони здоров'я та несе безпосередні загрози самому праву на життя через постійні обстріли цивільної інфраструктури (ЦСР 3); руйнування освітньої інфраструктури та евакуація тисяч українців ускладнили доступ до освіти і навчання для всіх (ЦСР 4) тощо.

Для ефективної реалізації ЦСР важливим є розроблення і запровадження національного інституційного механізму на рівні уряду, зі включенням місцевих органів влади, парламенту, а також сприяючи залученню організацій громадянського суспільства, громадян та інших зацікавлених сторін. Основна **ціль** національного інституційного механізму щодо ЦСР – працювати як дорадчий орган уряду (або іншого вищого державного органу), вивчаючи питання сталого розвитку, координуючи імплементацію стратегій та політик сталого розвитку у різних сферах, і надаючи поради щодо їхньої еволюції та успіху. **Завданнями** національного інституційного механізму з ЦСР є залучення представників уряду та інших зацікавлених сторін (як-то парламенту, громадянського суспільства, наукових кіл та бізнесу) до (а) створення, (б) впровадження, (в) моніторингу та (г) звітування щодо політик і стратегій з ЦСР, а також (д) сприяння у досягненні консенсусу в шляхах реалізації “а-б-в-г” напрямків.

В Україні роль національного інституційного механізму виконує Міжвідомча робоча група високого рівня, яка була створена в

2016–2017 роках. Вона у той період очолювалася Міністром економічного розвитку і торгівлі (МЕРТ) та координувалася його міністерством. МЕРТ також було координатором уряду України, який підготував Національний базовий звіт за 2017 рік. З вересня 2019 року розпочався перехідний процес в українських органах державної влади, які відповідальні за виконання та звітування щодо впровадження Порядку денного до 2030 року в Україні. Відповідно до Указу Президента від 30 вересня 2019 року № 722/2019, Кабінет Міністрів України несе відповідальність за впровадження, моніторинг та звітність щодо ЦСР в Україні. Згодом Міжвідомчу робочу групу з питань координації впровадження та моніторингу ЦСР в Україні у 2020 році очолювали **спільно віцепрем'єр-міністр з питань європейської інтеграції, заступник Міністра економічного розвитку та сільськогосподарства України й голова Державної служби статистики України**. В цій структурі не передбачена вільна участь громадськості та інших зацікавлених сторін. Водночас, представники ОГС, наукових та бізнесових кіл брали участь в консультаціях, які проводив уряд спільно з міжнародними структурами щодо “Добровільного національного огляду України” у 2020 році. Детальніше про участь наших громадських експертів у цьому напрямку адвокаційної діяльності **читайте у Кейсі 1**.

Отже, на національному рівні діалог з владою щодо ЦСР включає комунікацію із Комітетом з питань економічного розвитку Верховної Ради України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України. Так, наприклад, 12 грудня 2019 року Комітет з питань економічного розвитку Верховної Ради України провів слухання “Впровадження Концепції сталого розвитку України до 2030 року” та розпочав розробку проєкту Закону України “Про засади державної політики сталого розвитку України”; готувалися парламентські слухання у ВРУ по тематиці сталого розвитку в 2021 році; водночас напрацювання наших громадських експертів увійшли до підготовчих документів⁴ щодо цих слухань. Наступним заходом з теми ЦСР, що відбувся,

стали слухання на тему “Відновлення та післявоєнний сталий розвиток України”, у засіданні 26 жовтня 2022 року Комітету ВРУ з питань економічного розвитку взяли участь громадські експерти Ліги.

Потрібно підкреслити, що відсутність інституційної чіткості, визначення ролей та розподілу відповідальності між урядовими установами та іншими зацікавленими сторонами, які беруть участь у Порядку денному до 2030 року, може заважати впровадженню цілей сталого розвитку. Незважаючи на те, що національна політична прихильність в Україні та лідерство є ключовими, відповідальність за їх фактичне впровадження покладено на урядові інституції. Членство державних установ у “Міжвідомчій робочій групі з питань координації впровадження та моніторингу ЦСР в Україні” (далі – Міжвідомча робоча група) поширюється на всі сектори державного управління, але діяльність цією структури не є прозорою для зацікавлених представників наукових та громадських кіл, тому для аналізу бракує повної та відкритої інформації. Хоча Міжвідомча робоча група, до складу якої входять лише члени уряду, має значні повноваження та легітимність, в той самий час такій робочій групі, що складається лише з представників уряду, може бути важко розробити довгострокове бачення та представити політику та практику, яких вимагає програма сталого розвитку. Існує також більший ризик впливу політики на політичні інтереси. Адже Міжвідомча робоча група з більш інклюзивним членством може спиратися на широкий спектр перспектив та знань, що призводить до конструктивнішого аналізу та рекомендацій. Представники організацій громадянського суспільства повинні володіти здатністю ефективно взаємодіяти з міністрами та вищими посадовими особами чи то пов'язаних з економікою та фінансами, промисловістю, соціальними питаннями і плануванням, чи більш традиційними екологічними інституціями. Ймовірно, що іноді це включатиме зв'язок з главою держави та його офісом для забезпечення їхньої участі у загальних стратегічних питаннях.

1.2. Міжнародні та національні платформи, структури та недержавні організації, мережі, з якими співпрацює Жіноча Професійна Ліга для імплементації, моніторингу та адвокації цілей сталого розвитку

Жіноча Професійна Ліга є членом міжнародних ініціатив з впровадження, моніторингу, оцінки ЦСР з боку зацікавлених сторін: **Women`s Major Group**, **UN Global Compact** та місцевої мережі Глобального Договору ООН, **Action for Sustainable Development**.

Women`s Major Group

<https://womensmajorgroup.org/>

WMG було створено на Саміті Землі 1992 року в Ріо-де-Жанейро, Бразилія, де уряди країн-учасниць визнали жінок однією з дев'яти важливих груп у суспільстві для досягнення сталого розвитку. WMG є офіційним учасником процесів ООН зі сталого розвитку. Жіноча Професійна Ліга (тут використана англійська назва **League of Professional Women**) має членство з 2018 року до теперішнього часу як організаційний учасник.

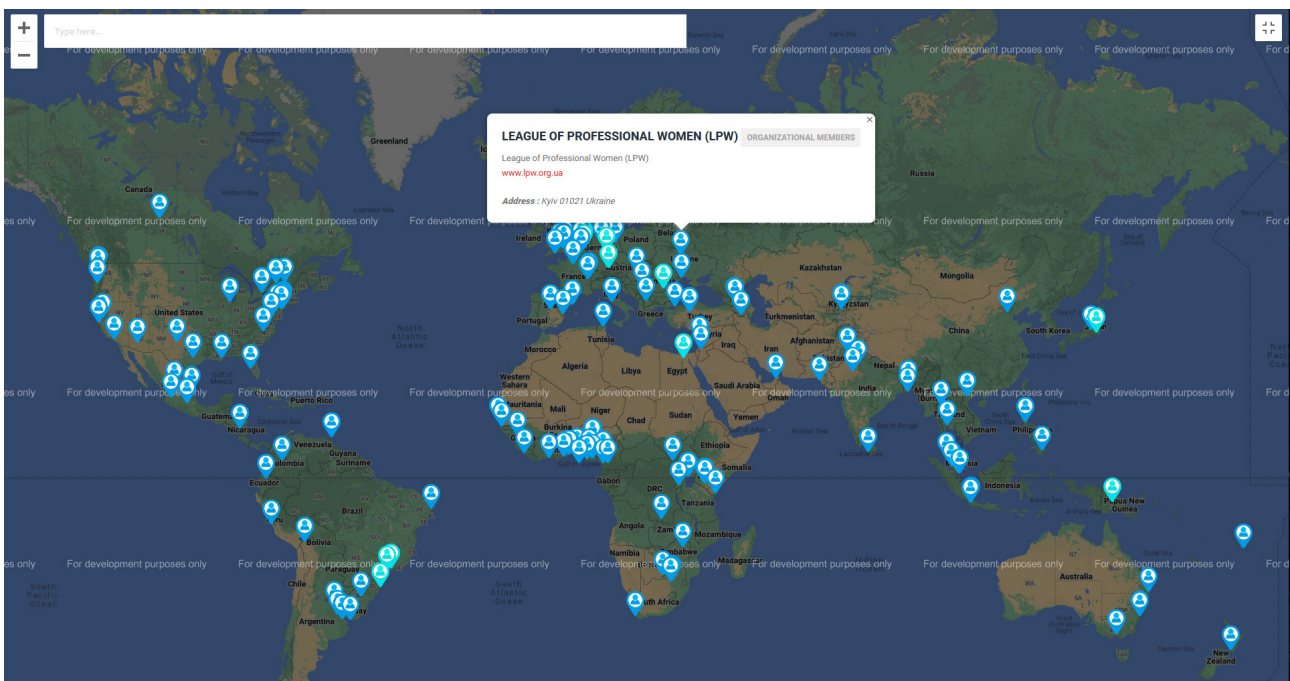

Схема 3. Скрін із сайту WMG про членство League of Professional Women

Основна сфера діяльності WMG – Порядок денний до 2030 року, включаючи цілі та показники сталого розвитку, механізм сприяння технологіям і політичний форум високого рівня (основний простір для подальших дій та перегляду Порядку денного до 2030 року та пов'язаних з ним процесів).

Як працює WMG?

- Готує позиційні документи.
- Проводить стратегічні зустрічі.
- Організовує офіційні заходи.
- Робить експертний внесок до сесій за круглим столом HLPF.
- Робить внесок до міністерської декларації.

- Налагоджує комунікацію та охоплення.
 - Співпрацює з Координаційним механізмом HLPF.
 - Готує запитання та взаємодіє щодо VNR.
- Завдяки участі WMG Ліга має також можливість представляти \ або брати участь в засіданнях і комунікації з Департаментом

економічних та соціальних питань ООН (UN DESA), представляти наші моніторингові, тематичні та аналітичні звіти для адвокаційних завдань на глобальному рівні (наприклад, Політичного Форуму зі Сталого Розвитку (HLPF), Нью-Йорк).

НАШІ ЗДОБУТКИ ЯК ЧЛЕНА WMG:

! 01.04.2019.

Ліга стало дописувачем до Women's Major Group 2019 High Level Political Forum Position Paper "Empowering people and ensuring inclusiveness and equality"

<https://womensmajorgroup.org/wp-content/uploads/2019/04/WMG-2019-Position-Paper-FINAL2.pdf>

! Thematic Report on SDG4-Education 2030. League of Professional Women – Para 89 – HLPF 2019
 \\ Inputs to the High-level Political Forum on Sustainable Development. USA, New York. 2019
<https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=30022&nr=2250&menu=3170>
 станом на 26.11.2022

! Лютий 2022 року – участь у вебінарах на тему “Коллективні навчальні сесії з адвокації фемінізму”, які проводила WMG. Тема: “Регіональне залучення до підзвітності ЦСР” (A4SD), які зосереджені на адвокації, що здійснюється на основі підсумкових документів переговорних процесів ООН, з особливим акцентом на регіональний та глобальний Політичні Форуми зі Сталого Розвитку (RFSD \ HLPF 2022).

! З 2020 року до лютого 2022 року Ліга також була членом координаційного механізму громадянського суспільства регіону Європи (governing body of the ECE-RCEM Regional Civil Society Engagement Mechanism <https://ece-rcem.eu/>), і авторка як представниця нашої громадської організації з України, входила до його складу. Завдяки цьому ми мали можливість брати участь в засіданнях та комунікації з **Економічною комісією ООН для Європи (UNECE) та іншими організаціями громадянського суспільства цього регіону, проводячи адвокацію щодо ЦСР на європейському рівні.**

! На громадських засадах була підготовлена та представлена в онлайн-форматі аналітична записка англійською мовою “Короткий огляд громадських організацій щодо поточної доповіді про прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку в Україні”⁵ (англ. Brief Statement on the Current Civil Society Organizations Review of SDGs Process in Ukraine). Це було під час Віртуального форуму громадських організацій регіону Європи (UNECE, 18.03.2020). Надалі ця інформація була включена до звіту Регіонального форуму зі сталого розвитку Економічної Комісії ООН для Європи (UNECE, 19.03.2020).

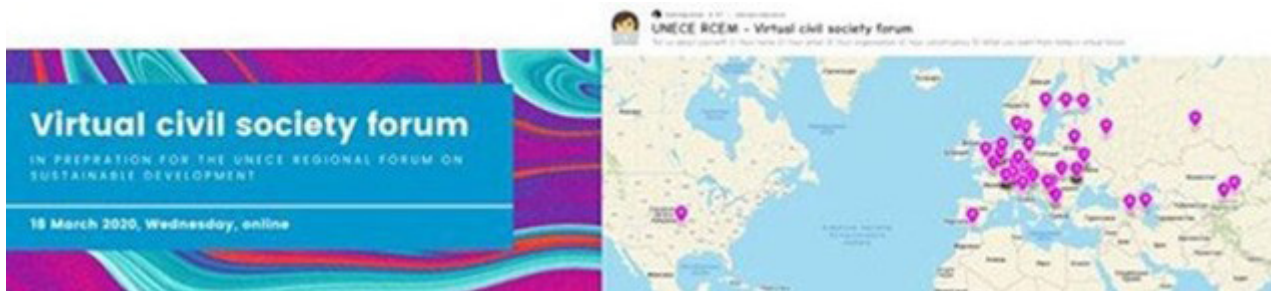

Схема 4. Банер Віртуального форуму громадських організацій регіону Європи, 2020 рік.

У кінці лютого 2022 року Жіноча Професійна Ліга була змушена розірвати відносини з міжнародною структурою **ECE-RCEM**, оскільки її учасники не дійшли до спільної позиції щодо підтримки України у війні з Росією.

UN Global Compact (Глобальний Договір ООН)

<https://unglobalcompact.org/what-is-gc>

ГД ООН – найбільша у світі корпоративна ініціатива сталого розвитку, це всесвітня мережа ділових компаній і зацікавлених сторін. Жіноча Професійна Ліга також є членом мережі ГД ООН

<https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/16742> з 2012 року.

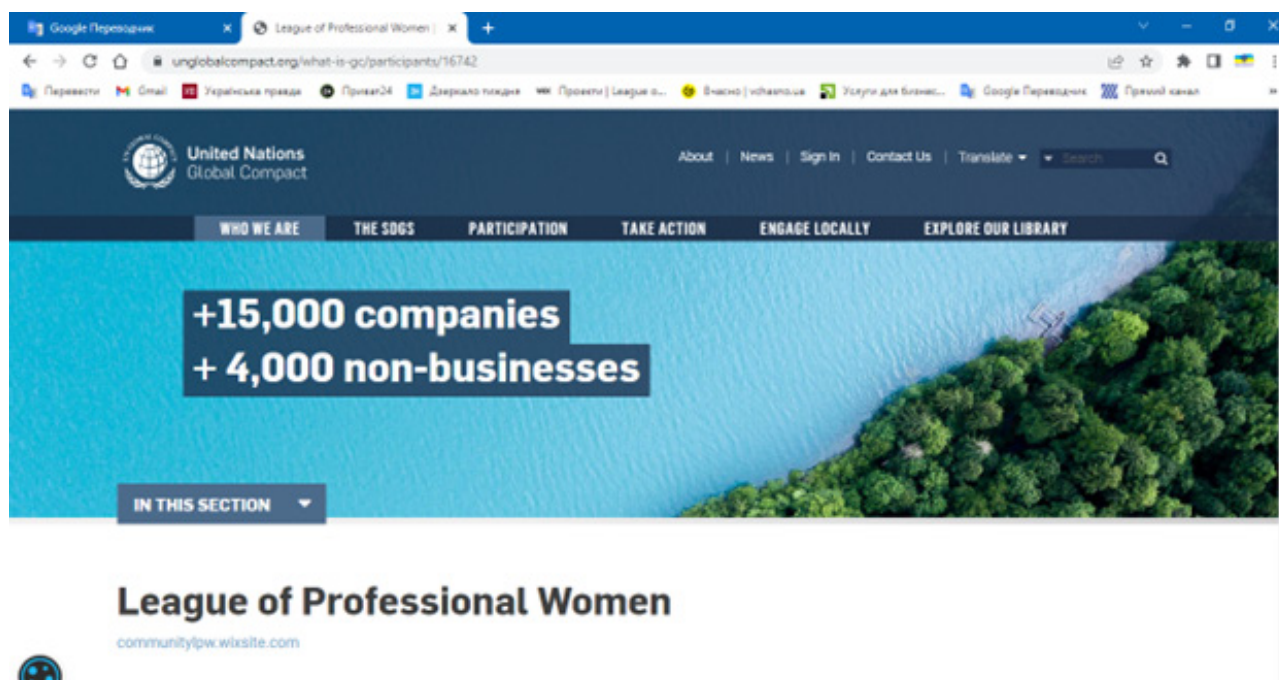

Схема 5. Скрін із сайту ГД ООН в Нью Йорку, сторінка Жіночої Професійної Ліги.

Кожні два роки учасники ГД ООН готують свої Звіти про залученість до цієї діяльності. Доповіді про участь нашої організації також опубліковані на порталі ГД ООН в Нью-Йорку.

2022 LPW Communication on Engagement

<https://unglobalcompact.org/participation/report/cop/create-and-submit/detail/462381>

2020 LPW Communication on Engagement with THE UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT

<https://www.unglobalcompact.org/participation/report/cop/create-and-submit/detail/436610>

Також діє українська мережа ГД ООН

<https://globalcompact.org.ua/>, <https://www.facebook.com/global.compact.Ukraine/>

Подивитися список учасників мережі ГД ООН з України можна за цим покликанням:

<https://www.unglobalcompact.org/engage-locally/europe/ukraine>

ACTION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Action for Sustainable Development
(#Act4SDGs)

<https://action4sd.org/>

Основний захід #Act4SDGs Team – Глобальний тиждень зі сталого розвитку

[Global Week to #Act4SDGs,](https://act4sdgs.org/)

<https://act4sdgs.org/>

Це віртуальна платформа, де можна розмістити свою акцію (у тому числі адвокаційного спрямування), для глобальної візуалізації та дії.

Таким чином, парламент, громадянське суспільство та інші зацікавлені сторони повинні бути активно залучені до процесу встановлення національних завдань, впровадження та моніторингу ЦСР. Однак загальнонаціональної структури з ЦСР за участю громадськості наразі в Україні не створено.

Реалізація Порядку денного до 2030 року вимагає широкої участі багатьох зацікавлених сторін. Поряд з урядом, залучення громадянського суспільства, бізнесу, наукових кіл та інших осіб матиме ключове значення для підвищення ефективності нинішніх та майбутніх зусиль у сфері сталого розвитку.

КЕЙС 1

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ДО АДВОКАЦІЇ, ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ТА МОНІТОРИНГУ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПРИКЛАД ЖІНОЧОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІГИ

Цей кейс ґрунтується на багаторічному практичному авторському досвіді адвокаційної роботи у сфері цілей сталого розвитку на національному, регіональному та глобальному рівнях. Починаючи з 2016 року громадські експерти Ліги, серед яких **Олена Лазоренко** (авторка цього Посібника),

Ольга Гомілко та **Валентина Легка**, брали участь у національних консультаціях з адаптації Порядку денного до 2030 року, які проводило Міністерство економічного розвитку та торгівлі України (МЕРТ) та Програма розвитку ООН. Громадські експерти Ліги зосередилася на пропозиціях для уточнення

або запровадження нових національних завдань з метою сталого розвитку й фокусом на ЦСР № 4, ЦСР № 5 і ЦСР № 8, які були визначені як пріоритетні для Ліги у процесі

імплементатії, дослідження, моніторингу та адвокації. Кількома роками пізніше до нашої адвокаційної роботи у сфері ЦСР доєдналася **Ніна Чала**.

Схема 6. Пріоритетні для Жіночої Професійної Ліги Цілі сталого розвитку.

Більше 800 експертів брали участь в публічних консультаціях по тематичним областям, на які поширювалися подані пропозиції щодо ЦСР для України, активно включились у відкритий процес щодо створення національних завдань для забезпечення об'єктивності оцінок. Було проведено два раунди консультацій: один на національному рівні, а другий на регіональному. Кон-

сультації на національному рівні включали представників державних установ, агенцій ООН в Україні, міжнародних організацій, ділових кіл, організацій громадянського суспільства (ОГС) та експертів. Регіональні консультації залучали представників регіональних державних адміністрацій, місцевих органів влади, спільнот, міжнародних організацій, ОГС та експертів.

Фото 1-2. Національні публічні консультації у м. Києві по локалізації ЦСР у 2016 році

Наступним кроком було проведення національних експертних консультацій під керівництвом МЕРТ, де ми взяли участь у трьох раундах експертних обговорень з фокусом на ЦСР 4, ЦСР 5 і ЦСР 8, та направили наші рекомендації до МЕРТ.

Наприкінці липня 2017 року експерти Жіночої Професійної Ліги отримали електронний лист подяки від МЕРТ України за нашу роботу з адаптації ЦСР. У 2017 році оприлюднено Національну доповідь "Цілі Сталого Розвитку: Україна", Київ (повністю текст до-

ступний онлайн за покликанням [1]), далі – Національна доповідь), схвалена на засіданні Міжвідомчої робочої групи високого рівня для організації процесу імплементатії ЦСР у країні.

Більшість наших пропозицій враховано у вищезгаданій Національній доповіді, а саме: до ЦСР 4 національної мети включено завдання 4.5.1. з індикатором "Рівень участі дорослих і молоді у формальних та неформальних видах навчання та професійної підготовки за останні 4 тижні, % населення

віком 15-70 років”; у межах ЦСР 5 додано завдання 5.6. “Розширити економічні можливості жінок” з індикатором 5.6.2. “Середньозважений індекс підприємницької діяльності” жінок (Індекс політики з МСП); в рамках ЦСР 8 додали завдання 8.6. “Розвиток креативної економіки в країні” (повністю завдання 8.6. сформульовано так: “Створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки”).

Досвід адвокаційної роботи на національному рівні був представлений Оленою Лазоренко під час Міжнародного форуму “Креативна Україна”, який відбувся у Києві в жовтні 2017 року для української громадськості та чиновників Мінкультури, а також на Глобальному Фестивалі ООН зі сталого розвитку в Бонні (Німеччина) у березні 2018 року, що проводився для міжнародних структур та представників організацій громадянського суспільства з усього світу.

Фото 3. Олена Лазоренко під час виступу на UN WEB TV, SDG Studio, Global Festival of Action for Sustainable Development 2018

Які рекомендації щодо співпраці влади та громадськості можна сформулювати на підставі досвіду роботи громадських експертів Ліги з адаптації ЦСР для України? По-перше, вкрай важливо об'єднати зусилля для імплементації Порядку денного до 2030 року в державних установах, академічних інституціях, громадських організаціях, приватних ділових ініціативах та пропозиціях окремих громадян. По-друге, представникам влади має сенс організувати процес суспільної взаємодії, ґрунтуючись на принципах деліберативної демократії. Цей процес має п'ять основних характеристик: релевантність інформації, спроби знайти баланс різних поглядів, різноманітність, сумлінність, рівноправний розгляд. Консультативний процес має носити відкритий для всіх зацікавлених сторін формат. Пу-

блічний дискурс деліберативної демократії має п'ять основних характеристик:

(1) релевантність інформації (тобто, учасникам надають доступ до інформації, яка є релевантною до зазначеної проблеми);

(2) спроби знайти баланс різних поглядів (ситуація, коли аргументи, запропоновані однією стороною, не ризикують бути відразу відхиленими другою стороною, яка дотримується інших поглядів);

(3) різноманітність (ступінь, у якій основну громадську позицію (точку зору) представляють учасники дискусії);

(4) сумлінність (ступінь, у якій учасники ретельно зважують аргументи);

(5) рівноправний розгляд (тобто, усі озвучені аргументи розглядаються, по суті, незалежно від того, хто з учасників їх запропонував).

Фото 4-5. Під час Глобального Фестивалю ООН зі сталого розвитку в Бонні, 2018 рік.

Проведення експертних круглих столів та семінарів, на яких поглиблено аналізуються конкретні питання, створює публічний простір, відкритий для дебатів усіх зацікавлених сторін.

Адвокаційний досвід з локалізації ЦСР в Україні був представлений авторкою у декількох англійських публікаціях: для німецького онлайн-журналу **Arts Management Quarterly** (2017 рік) [2]; для міжнародного порталу **Reimagining Democracy** (“Переосячення демократії”), який адмініструє CIVICUS (2018 рік) [3].

Наступним адвокаційним кроком з моніторингу ЦСР на національному рівні стала аналітична записка [4] до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського

господарства України (далі – Мінекономіки) у травні 2020 року, що стосувалася першого офіційного звіту України з імплементації ЦСР, який називається “Добровільний національний огляд України” (з англ. Voluntary National Review). Перший Добровільний національний огляд (далі – Огляд) щодо ЦСР в Україні фокусується на питанні трансформаційних перетворень суспільства на шляху до досягнення ЦСР. У Огляді наведено підсумки першого етапу системної роботи з ЦСР від 2015 року, який охоплює адаптацію ЦСР в Україні, моніторинг та аналіз ключових тенденцій, оцінку ступеня інкорпорації завдань ЦСР у стратегічні та програмні документи України.

У поданій громадськими експертами аналітичній записці зазначається, що ознайомившись зі змістом проекту Огляду стосовно

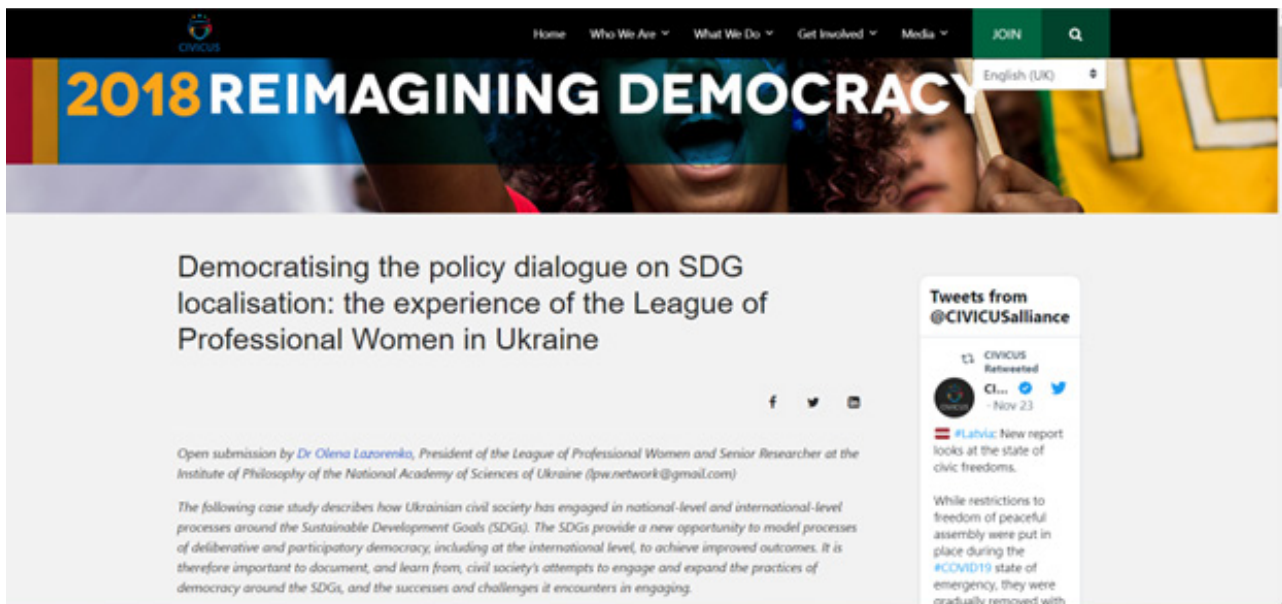

Фото 6. Фото публікації з міжнародного порталу Reimagining Democracy.

досягнення ЦСР (від 14.05.2020), оприлюдненого Мінекономіки, та взявши участь у його онлайн-обговоренні (20-21.05.2020), були підготовлені письмові рекомендації і коментарі до цього документа, перш за все щодо ЦСР 8, ЦСР 4 та ЦСР 5.

Процес підготовки Огляду в кожній країні передбачає, за задумом ООН, залученість і участь організацій громадянського суспільства та інших зацікавлених сторін у цьому процесі, про це йдеться, наприклад, у відповідних рекомендаціях ООН щодо підготовки до представлення добровільного національного огляду під час Політичного Форуму Високого Рівня 2020 року. Наголошуємо на необхідності перегляду індикаторів досягнення ЦСР (зокрема, ЦСР 1, ЦСР 3, ЦСР 4, ЦСР 5, ЦСР 8), з метою врахування впливу пандемії COVID-2019 та зміни клімату.

Наприклад, коментарі щодо ЦСР 8 (завдання 8.6: “Створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки”) були сфокусовані на повній відсутності будь-якої інформації за темою креативна економіка у тексті завдання 8.6. в проєкті Огляду. За період 2016–2020 років в Україні були зроблені суттєві зрушення у цьому напрямку:

☑ “Згідно з висновками дослідження Індикаторів впливу культури на соціально-економічний розвиток в Україні (2017 рік, за методологією ЮНЕСКО), український культурний сектор забезпечує приблизно 4,04% ВВП та надає роботу для 3,17% зайнятого

населення, що складає 573,4 тис. осіб, серед яких 48% складають жінки та 52% – чоловіки. Для наочності наведемо дані з інших індустрій, наприклад, добувна промисловість і розроблення кар’єрів складає 5,72% ВВП, будівництво – 2,67% ВВП України. Економічний внесок, у формування наведеного вище відсотка ВВП культурного сектору, з боку основних культурних індустрій, таких як архітектура, рекламна діяльність, телевізійне мовлення тощо склав 44%, а частка допоміжних культурних галузей, як-то бездротовий електрозв’язок, друкування газет, комп’ютерного програмування тощо, склав 56%” [5].

☑ Набув законодавчого закріплення у 2018 році термін “креативні індустрії” у змінах до закону України про культуру [6], згідно з яким: “креативні індустрії – види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та / або креативне вираження, а їх продукти і послуги є результатом індивідуальної творчості”.

Також автори аналітичної записки рекомендували уряду створити відкриту загальнонаціональну коаліцію з ЦСР під егідою органів державної влади (або долучити зацікавлені сторони до діяльності Міжвідомчої робочої групи з питань координації впровадження та моніторингу ЦСР в Україні), і забезпечити вільну та інклюзивну участь в ній. Це сприятиме широкому залученню та консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін (серед яких: організації громадянського суспільства, наукові колективи, представ-

ники бізнесу та активні громадяни) у впровадженні ініціатив сталого розвитку в Україні. У фінальному варіанті першого Огляду 2020 року в досягненні ЦСР були враховані деякі з цих пропозицій (наприклад, додався абзац у завданні 8.6. щодо розвитку креа-

тивної економіки в Україні). Цей фінальний варіант Огляду був представлений онлайн урядовцями під час Політичного форуму високого рівня зі сталого розвитку під егідою ЕКОСОП 10–17 липня 2020 року у м. Нью-Йорк.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ KEYСУ:

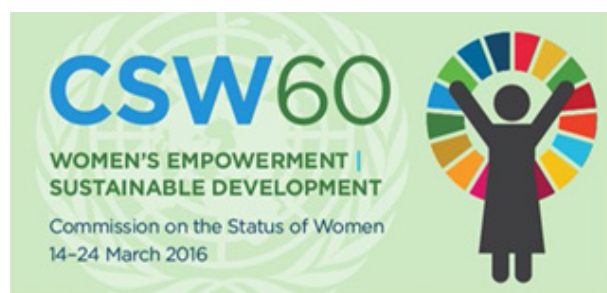
- [1] Національна доповідь “Цілі Сталого Розвитку: Україна”. Київ, 2017
<https://ukraine.un.org/uk/49413-2017-nacionalna-dopovid-cili-stalogo-rozvitku-ukraina>.
- [2] Olena Lazorenko (2017). Arts and the Sustainable Development Goals. An experience report on their Adaption for Urban Development in Ukraine, Arts Management Quarterly, Issue No. 127. October 2017. P. 19–24. [Електронний ресурс]
http://artsmanagement.net/images/file/newsletter/AMN_Quarterly_127.pdf
- [3] Olena Lazorenko. Democratising the policy dialogue on SDG localisation: experience of League of Professional Women in Ukraine // 2018 Reimagining Democracy Platform, CIVICUS World Alliance. [Електронний ресурс] <https://www.civicus.org/index.php/re-imagining-democracy/stories-from-the-frontlines/3375-democratising-the-policy-dialogue-on-sdg-localisation-the-experience-of-the-league-of-professional-women-in-ukraine>
- [4] Олена Лазоренко, Ольга Гомілко, Ніна Чала. Аналітична записка: Коментарі до проєкту від 14.05.2020 “Добровільного національного огляду: Цілі Сталого Розвитку Україна”. К.: ГО “Жіноча Професійна Ліга”, електронний документ: 26.05.2020. 7 с. [Електронний ресурс] https://download-files.wixmp.com/raw/44fob8_14e26b872dbe4b71bc507ee7568ad285.pdf?token=eyJoeXAiOiJKV1QiLCJhbGciOiJIUzI1NiJ9.eyJpc3MiOiJ1cm46YXBwOmU2NjYz
- [5] Цит. по: [Лазоренко Олена. Культурологічний наратив Мирослава Поповича та сучасні міждисциплінарні креативні концепції // Філософські діалоги `2018 / Бути людиною \(пам'яті Мирослава Поповича\). Зб. наук. праць. К., 2018. С. 104–118](#)
- [6] Див.: Закон України. Про внесення змін до Закону України “Про культуру” щодо визначення поняття “креативні індустрії” // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 34. Ст. 257. [Електронний ресурс] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2458-19>

КЕЙС 2

ВКЛЮЧЕННЯ ПРОФЕСІЇ

В ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У Нью-Йорку 14-24 березня 2016 року відбулася 60-та сесія Комісії ООН з прав жінок (далі – Комісія), у паралельних заходах до якої брала участь членкиня правління Валентина Легка, представляючи там українську громадську організацію “Жіноча Професійна Ліга”. Її участь стала можлива за запрошенням United Methodist Women for the United

Nations. На цій сесії Комісія визнала важливу роль жінок, як агентів розвитку в прогресі досягненні цілей сталого розвитку.

На паралельному заході 60-ї сесії ООН “Розширення прав і можливостей жінок і їх зв’язок зі стійким розвитком”, Валентина Легка виступила з промовою про становище малого та середнього бізнесу в Україні, та привернула увагу до необхідності підтримки жіночого підприємництва як рушійної сили.

Після повернення до Києва, Валентина провела низку інформаційних заходів щодо роз’яснення ЦСР для членів Жіночої Профе-

сійної Ліги та Федерації Професійних Бухгалтерів та Аудиторів України (у ФПБАУ вона є виконавчим директором), а також студентства в різних університетах країни.

Усвідомлення, що бухгалтерська професія відіграє важливу роль у досягненні сталого майбутнього, підтримка міцної системи управління фінансами, дозволяє приймати кращі рішення для населення та економіки країни. ФПБАУ вивчила всі ЦСР та переглянула свої стратегічні напрямки діяльності, відзначила пріоритетними для професії 8 ЦСР:

Розроблена матриця стратегічних напрямів діяльності ФПБАУ в досягненні ЦСР.

Стратегічні напрямки діяльності ФПБАУ	Пріоритетні ЦСР для ФПБАУ (№ Цілі)							
	4	5	8	9	12	13	16	17
Консолідація професії в країні	+	+	+	+	+	+	+	+
Оновлення сертифікації (CPA Ukraine)	+	+	+	+	+	+		+
Безперервний професійний розвиток	+	+	+	+	+	+		+
Регіональна політика	+	+	+	+	+	+	+	+
Діджиталізація	+	+	+	+	+	+		+
Центри професійної компетентності	+	+	+	+	+			+
Захист професії	+	+	+				+	+
Професія без кордонів	+	+	+	+	+	+	+	+

Стратегічні напрямки діяльності	Мета	Дії
Консолідація професії в країні	Мати Єдиний голос, що представлятиме бухгалтерську і аудиторську професію в Україні, більш ефективно відстоювати інтереси членів щодо внутрішньої політики, питань законодавства і нормативних питань, які впливають на професію бухгалтера та аудитора.	Підписані партнерські угоди з професійними організаціями: - Спілка аудиторів України; - Спілка податкових консультантів; - Аудиторська палата України.

<p>Оновлення сертифікації (CPA Ukraine)</p>	<p>Оновити програму сертифікації згідно Міжнародних стандартів професійної освіти Міжнародної Федерації Бухгалтерів (англ. International Federation of Accountants (IFAC) www.ifac.org).</p>	<p>Запатентовано знак “CPA Ukraine”. Оновлена програма сертифікації з присвоєнням кваліфікації 3-х рівнів:</p> <p>I рівень (базовий) – бухгалтер-практик в бізнесі. II рівень (професійний) – бухгалтер-професіонал. III рівень (експертний) – бухгалтер-експерт.</p>
<p>Безперервний професійний розвиток</p>	<p>Впровадження міжнародної норми постійного підвищення кваліфікації – 120 годин кожні 3 роки . Розробка тематичних заходів (вебінарів, форумів, конференцій) з підвищення кваліфікації. Домовленість з міжнародними професійними організаціями стосовно можливості підвищення кваліфікації за їх програмами.</p>	<p>Прийняте положення з вимогою, кожному члену ФПБАУ постійно підвищувати кваліфікацію, не менше 120 годин кожні 3 роки). Розроблена тематика заходів підвищення кваліфікації за темами: - міжнародні стандарти фінансової звітності; - міжнародні стандарти аудиту; - ефективне управління діяльністю; - Кодекс Етики професійного бухгалтера; - право, податки в Україні, тощо. Підписана партнерська угода з професійною організацією “Міжнародна асоціація фахівців з управлінського обліку” (СІМА) щодо можливості для членів ФПБАУ підвищення кваліфікації за їхніми програмами.</p>
<p>Регіональна політика</p>	<p>Розвиток територіальних відділень у партнерстві з місцевою владою та бізнесом.</p>	<p>Оновлено керівний склад територіальних відділень з висвітленням на сайті ФПБАУ www.ufpaa.org.</p>
<p>Діджиталізація</p>	<p>Проходження міжнародного тестування на IT зрілість організації. Розробка пріоритетних напрямів впровадження інформаційних технологій у діяльність ФПБАУ (за результатами опитування). Використання соціальних мереж та інформаційних ресурсів для онлайн-навчання та інформування.</p>	<p>Діджиталізація, пріоритетні напрями: - впроваджено електронне голосування та документообігу; - онлайн навчання (zoom); - сплата членських внесків онлайн; - розроблено безкоштовний курс “Етика професійного бухгалтера” з розміщенням на ресурсі Prometheus; - обов’язкове підтвердження цифрової грамотності через Національне тестування на рівень цифрової грамотності на платформі Дія: - *Цифрограм 1.0 для I рівня сертифікації; - Цифрограм 2.0 для II рівня сертифікації.</p>
<p>Центри професійної компетентності</p>	<p>Зазначити центри професійної компетенції.</p>	<p>Визначені центри професійної компетенції: аудитори; фінансові директори; бухгалтери підприємств – суб’єктів суспільного інтересу; бухгалтери державних підприємств; бухгалтери державного сектору; бухгалтери малих і середніх підприємств; співробітники аутсорсингових компаній; внутрішні аудитори; податкові консультанти.</p>

*Цифрограм – можливість перевірити свою цифрову грамотність за допомогою національного тестування. Для громадян завдання тесту систематизовані за

сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей **DigComp 2.1**, що була адаптована українськими експертами (<https://osvita.diia.gov.ua/>).

<p>Захист професії</p>	<p>Постійний моніторинг законодавчих актів, проектів змін і доповнень до Законів. Делегування членів ФПБАУ в Громадські Ради при Державних установах.</p>	<p>ФПБАУ делегує своїх членів у Громадські Ради при Міністерстві фінансів України, до Податкової фіскальної служби України, НКЦПФР, у експертні робочі комітети з питань перекладів Міжнародних документів (МСФЗ, МСА, Кодексу Етики професійного Бухгалтера).</p>
<p>Професія без кордонів</p>	<p>Підтримувати членство в Міжнародній Федерації Бухгалтерів. Укласти партнерські угоди з професійними організаціями країн ЄС та інших країн, які поділяють етичні цінності та орієнтовані на сталий розвиток.</p>	<p>ФПБАУ – єдина професійна організація в Україні, яка набула з 2008 року дійсного членства в Світовій організації IFAC. ФПБАУ уклала партнерську угоду з професійними організаціями Польщі, Латвії, Литви, Естонії, Грузії, Німеччини та Сербської Республіки.</p>

Фото 7.
Під час заключної заходу у Нью Йорку, 2016 рік.

Фото 8.
Валентина Легка проводить презентацію ЦСР.

РОЗДІЛ 2

СФЕРА НАВЧАННЯ ТА ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

2.1. Загальний огляд

Наступною сферою адвокаційної та аналітичної діяльності нашої громадської організації, а також залучених нами внутрішніх та зовнішніх громадських експертів, є **навчання та освіти дорослих** (англ. Adult Learning & Education).

Навчання та освіта дорослих у Посібнику (вслід за зміною термінології ЮНЕСКО з “освіти дорослих” на “навчання і освіту дорослих”⁶), трактується як стала діяльність, спрямована на набуття, визнання та застосування ключових навичок та обмін ними між молоддю та дорослими. Набуття нових навичок, умінь і знань дорослими людьми відбувається зазвичай після отримання ними базової освіти та виходу людини на ринок праці. Під базовою освітою розуміється шкільна, професійно-технічна або вища освіта. У європейській практиці НОД охоплює формальну, неформальну та інформальну форми навчання дорослих. Під учасниками навчання “дорослі” маються на увазі особи (жінки і чоловіки) віком від 18 до 64 років, які мають навчальні потреби. НОД може відбуватися за допомогою курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації у спеціальних центрах, коледжах, закладах вищої освіти, в організаціях громадянського суспільства, з використанням денної чи дистанційної форм навчання. НОД важливе для особистісної самореалізації активного громадянства, соціального включення, працевлаштування або професійного розвитку.

Навчання впродовж життя (англ. Lifelong learning) – полягає в інтеграції навчання і життя, що охоплює навчальні заходи для людей різного віку (дітей, молоді, дорослих, старших людей), у всіх життєвих ситуаціях і з допомогою різних форм (формальної, неформальної та інформальної), які разом відповідають за широкий спектр освітніх потреб і запитів (за визначенням Інституту ЮНЕСКО з навчання протягом життя (UIL)).

Як зазначається у підготовленій та опублікованій Жіночою Професійною Лігою у жовтні 2022 року Аналітичній записці “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС”⁷, НОД має **три ключові** (згідно Марракеської рамкової програми дій⁸ 2022 року) **сфери навчання дорослих: грамотність і початкові навички, безперервна освіта та**

професійні навички, а також ліберальне виховання і громадянську освіту та навчання.

Проблематика навчання та освіти для всіх (включаючи дорослих) входить до топ-10 цілей Східного партнерства до 2025 року⁹, має відображення у Позиційному документі Форуму СхП¹⁰ (2021 року), входить до відповідної частини Угоди про асоціацію Україна-ЄС. Ця тематика є предметом імплементації, моніторингу міжнародних зобов’язань України, наприклад, відображена у ЦСР 4 “Якісна освіта”, яка схвалена країнами ЄС та України на період 2015–2030 років.

Національний аналіз, який Ліга провела у 2019 році щодо завдання в ЦСР 4 “Якісна освіта” для ООН Форуму Високого Рівня в Нью-Йорку¹¹, робить висновок **щодо необхідності постійного моніторингу навчальних потреб дорослих** в Україні, з огляду на необхідність розробки **трансформаційної освітньої та навчальної політики для дорослих¹² у нових реаліях, є важливою та актуальною сферою нашої адвокації та досліджень.**

Яким є ці *нові реалії*, в яких ми діємо? Нові реалії повномасштабної військової агресії Росії проти України з 24 лютого 2022 року спричинили погіршення доступу до освіти і навчання як для дітей і молоді, так і для дорослих. Руйнування освітньої інфраструктури та вимушена евакуація населення значно погіршили доступ до освіти і навчання дорослих, відбулося зростання бідності та безробіття. Проте, наявність компетенцій до ведення діяльності, яка приносить економічний, соціальний та інший зиск, сприятиме гнучкішій перебудові соціально-економічних зв’язків у нових умовах (зокрема в умовах подовженого військового стану і на частину 2023 року). Продовження громадянської освіти, що також входить до сфери НОД, є важливим важелем для формування національної ідентичності та відповідального громадянства, як серед молоді, так і серед дорослих.

Окрім того, на створення *нових реалій* у цій царині має вплив подана Президентом України 28 лютого 2022 р. та прийнята Європейською Радою 23 червня 2022 року заявка України на статус країни-кандидата на вступ до ЄС. Статус кандидата на вступ до ЄС,

серед іншого, потребує гармонізації підходів щодо навчання та освіти дорослих в країні, та для її громадян за кордоном (які перебувають під тимчасовим захистом, діаспора).

Необхідність нової освітньої політики для дорослих визнана, нарешті, владою України, свідченням чого стало затвердження Кабінетом Міністрів України 9 лютого 2022 року та передання до Верховної Ради України законопроекту “Про освіту дорослих”¹³.

До нашої пропозиції 2019 року про уточнення назви законопроекту “Про навчання та освіту дорослих”, які були викладені в декількох аналітичних доповідях та записках (2019–2020 роки, див.: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/adult>) і озвучені під час обговорень в робочих групах МОН України, і у громадському обговоренні (7.09.2020, аналітичну записку тоді підтримали представники семи організацій громадянського суспільства з Києва, Львова, Рівного та Кременчука), долучилися також інші експерти.

Групою народних депутатів був внесений до розгляду альтернативний законопроект “Про навчання та освіту дорослих” (№ 7039-1 від 28.02.2022, див.: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73952).

Обидва законопроекти, станом на листопад 2022 року, перебувають на розгляді у Комітеті Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій, і ця тематика віднесена до євроінтеграційного законодавства (зобов’язання № 417 “Забезпечення доступу до навчання протягом життя”, Акти ЄС згідно з “Навігатором Угоди. Скільки зобов’язань має виконати Україна відповідно до Угоди про асоціацію?” (підрозділ “Громадський контроль”).

Отже, до основних факторів, які впливають на сферу навчання та освіти дорослих в Україні, слід віднести:

➤ Гендерні зміни демографічної піраміди: старіння населення, військові дії.

➤ Розвиток та впровадження цифрових технологій у всіх сферах, що потребує розвитку логіко-математичних і цифрових навичок, компетенцій в обробці інформації тощо.

➤ Розширення економічної присутності жінок у сферах, що в Україні вважалися традиційно чоловічими (військова сфера, літакобудування, атомна енергетика тощо).

➤ Комунікаційні та міжкультурні навички, зокрема знання іноземних мов.

➤ Глобалізація та посилення економічних зв’язків з демократичними країнами Європи, Північної Америки та решти світу.

➤ Військова агресія та активні військові дії на території України вимагають від усього населення базових знань з надання першої медичної допомоги та безпеки життєдіяльності (дії цивільного населення в умовах техногенних катастроф, застосування хімічної зброї, тактичної ядерної зброї, правила поведінки з вибухівкою і “розтяжками” на замінюваній території тощо).

Важливим для формування політики НОД в Україні є контекст ЄС, який характеризується: (а) наявністю сталої політики навчання дорослих як складової навчання впродовж життя; (б) оновлення у 2018 році ключових компетенцій для навчання впродовж життя¹⁴, які виступають універсальними орієнтирами для будь-якої держави-члена ЄС під час розроблення власної політики навчання і освіти дорослого населення; (в) системною підтримкою сектору навчання дорослих: від проведення якісних та кількісних досліджень, збору статистичних даних (фінансуються ЄК і / або країнами-членами ЄС) та обміну найкращими практиками, до освітніх інновацій та фінансування процесу навчання і підвищення кваліфікації окремими дорослими особами; (г) навчання дорослих було визначено головною темою Європейського освітнього простору¹⁵ на період 2021–2030 років.

2.2. Співпраця за напрямком НОД

Важливим компонентом для впровадження адвокаційної та аналітичної діяльності для організацій громадянського суспільства є наявність партнерів у міжнародній та національній площині, і мережування для пошуку таких партнерств.

У жовтні 2022 року наша громадська організація “Жіноча Професійна Ліга” (Украї-

на), у рамках реалізації проекту “Відновлюємо спроможність української жіночої мережі для адвокаційної та аналітичної діяльності” (жовтень 2022 – січень 2023 років), підписала Меморандум про взаєморозуміння із **Зальцбургським глобальним се-**

SALZBURG
GLOBAL
SEMINAR

мінаром (англ. **Salzburg Global Seminar** (Австрія)). Це незалежна некомерційна організація, що була заснована у 1947 році. Місія Salzburg Global Seminar полягає в тому, щоб заохотити теперішніх та майбутніх лідерів до створення кращого світу. Протягом 75 років чи то в резиденції у замку Леопольдскрон, чи в інтернеті, чи в місцях по всьому світу, їхні програми забезпечують платформу для міжнародного обміну та трансформування. Вони запрошують стипендіатів різного віку, походження і галузей знань, більшість з яких ніколи б не зустрілися, щоб обмінятися думками та співпрацювати над новими ідеями. Разом вони продукують нестандартні рішення та розширюють свої мережі у безпрецедентний спосіб.

На національному рівні для такої співпраці у царині НОД ми започаткували “**Партнерство з навчання дорослих**” (далі – Партнерство), що, як відкрита для долучення неформальна ініціатива, з’явилося у 2021 році.

Партнерство з навчання дорослих

Короткий огляд щодо Партнерства наведений у **Кейсі 3**.

КЕЙС 3

НАВЧАННЯ ТА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ У ПРАКТИЧНИХ ДІЯХ

Розширення соціальних та економічних можливостей жінок в Україні значною мірою залежить від стану освіти та навчання дорослих. Тому важливою сферою діяльності Жіночої Професійної Ліги є аналітика та адвокація політики навчання та освіти дорослих в Україні. Спрямовуючи свою роботу на покращення доступу жінок до освітніх та навчальних ресурсів дорослих, Ліга активно здійснює вплив на громадську думку та рі-

шення у політичній, економічній та соціальній сфері державного управління переважно шляхом 1) дослідницько-аналітичної роботи; 2) системи консультування; 3) залучення громадськості; 4) поширення інформації стосовно НОД; 5) проведення освітніх та наукових заходів.

Адвокаційні акції з теми НОД найбільш виразно представляють наступні заходи, проекти, дослідження та ініціативи Ліги:

1

Для розбудови співробітництва у сфері НОД було запроваджено “**Партнерство з навчання дорослих**” (далі – Партнерство).

Партнерство з навчання дорослих

Для плідного функціонування Партнерства розробили текст Меморандуму щодо приєднання до цієї ініціативи [1]. У Міжнародний

день жінок та дівчат в науці (11 лютого 2021 року) ініціатори Партнерства – лідери двох українських громадських організацій: Жіночої Професійної Ліги (Олена Лазоренко) та Інституту професійних кваліфікацій (Родіон Колишко) [2], – започаткували його підписання. **Форма** Меморандуму [3] є онлайн та відкритою для підписання на рівні громадських організацій, закладів освіти, бізнес структур, органів влади національного та місцевого рівнів. Станом на кінець 2022 року “**Партнерство з навчання дорослих**” налічує 11 учасників.

Підписанням цього Меморандуму, його учасники заявляють про:

- свою спроможність та прагнення по-

глибити імплементацію своєї діяльності або політики з освіти і навчання дорослих; намір стати активною складовою громадянського суспільства в своїх територіальних, регіональних громадах та на національному рівні;

- **консолідацію зусиль** для представлення і відстоювання власних інтересів перед центральними органами законодавчої та виконавчої влади;

- **формування власного бачення** щодо здійснення першочергових реформ у соціально-економічній сфері;

- **мобілізацію власних ресурсів** та потенціалу, а також спільну участь у грантових конкурсах проєктів, інших фандрейзингових заходах для здійснення і підтримання змін на місцевому та національному рівнях.

Метою Партнерства є розбудова в Україні середовища для створення системи навчан-

ня впродовж життя та її невід'ємної складової – освіти й навчання дорослого населення. Партнерство сформоване як міжсекторальна неформальна ініціатива, яка розпочалась в Україні у 2018 році. Його ціллю є просування змін у політиці України щодо навчання дорослих шляхом проведення аналітичного дослідження та подальшої його адвокації через участь в робочій групі МОН України з розробки законопроєкту “Про освіту дорослих”, а також представлення цих напрацювань на європейському та глобальному рівні форумів з ЦСР, які щорічно проводяться під егідою ООН.

Адвокаційна діяльність Партнерства за 2018 рік отримала схвалення (у період 2019–2020 років) від ООН (UN DESA, NY, USA) у царині *кращих практик*, у сфері цілей сталого розвитку. Ця ініціатива залишається наразі єдиною в Україні, яка має таке визнання [4].

2

Команда експертів Ліги та зацікавлені сторони провели в 2020–2021 роках дослідження щодо навчальних потреб жінок в Україні. Це був грантовий дослідницький проєкт “Аналіз навчальних потреб жінок в Україні”, профінансований Міжнародним Альянсом Громадської Учасності (англ. CIVICUS Solidarity Fund) [5].

За результатами цього дослідження було опубліковано онлайн та друковану версії брошури “Навчальні потреби жінок в Україні: аналітичний звіт дослідження” [6]. У публікації подається аналіз навчальних і сервісних потреб жінок в Україні з цільових груп проєкту, а також опис бар'єрів їхнього доступу до НОД. Окремий розділ враховує рекомендації та особливості ситуації у сфері НОД під впливом пандемії COVID-19 в Україні та світі. Брошура підготовлена за результатами власних якісних досліджень, замовленого загальнонаціонального соціологічного дослідження НОД, аналізу урядових документів і державної статистики, значного масиву міжнародних даних. Видання складається

з 4 блоків: (1) сучасний стан користування послугами НОД жінками; (2) актуальні для сучасного світу та ринку праці навички та знання; (3) бар'єри доступу до НОД цільових груп дослідження і (4) форми підтримки для НОД. Основна цільова аудиторія брошури – надавачі послуг у сфері навчання і освіти дорослих, розробники освітньої політики на національному і місцевому рівнях в Україні. Авторами, рецензентами та стейкхолдерами, які брали участь у дослідницькому проєкті 21 квітня 2021 року було проведено онлайн-презентацію [7] цього дослідження.

Публікація стала у нагоді зацікавленим представникам громадянського суспільства, освітніх і дослідницьких закладів та всім тим, хто цікавиться даною темою.

3

Про вагомість напряму НОД у діяльності Ліги свідчить той факт, що її президентка Олена Лазоренко у 2019 році була запрошеним вченим в “ЮНЕСКО Інституті навчання протягом життя” (Гамбург, Німеччина). Результати цього та попереднього дослідження з тематики НОД вона опублікувала англійською мовою у статті “Civil Society as Driver in Democracy Discourse of Adult Learning Policy in Ukraine”, у провідному науковому журналі України “Філософська думка” [8]. Дана стаття є вагомим здобутком не лише у сфері соціальної філософії та філософії освіти, але й для законотворчості та практики НОД.

4

Розпочата Лігою на волонтерських засадах у 2016 році адвокація щодо цілей сталого розвитку, втілилась у розробці та презентації під час Віртуального форуму громадських організацій UNECE (18.03.2020) короткого огляду щодо прогресу у досягненні ЦСР в Україні. Ця інформація була включена до звіту наступного Регіонального форуму зі Сталого розвитку регіону UNECE (19.03.2020). Ознайомившись зі змістом проекту Добровільного

національного огляду України у досягненні Цілей сталого розвитку (від 14.05.2020), оприлюдненого Мінекономіки [9], та взявши участь у його обговоренні (20-21.05.2020), науковці та громадські експерти Ліги підготували рекомендації і коментарі до цього документа, зокрема щодо якості освіти та ролі у її підвищенні НОД [10]. У цих коментарях Лігою було висловлено низку критичних зауважень та пропозицій стосовно змісту Огляду [11].

5

Варто відзначити Аналітичний звіт “Якою має бути політика навчання дорослих в Україні?” [12], виконаний Лігою на замовлення проекту “Громадська синергія: посилення участі громадськості в євроінтеграційних реформах за допомогою Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС та Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства”, фінансованого Європейським Союзом та Міжнародним фондом “Відродження”. Цей звіт описує проблемні питання та пропонує варіанти створення і розбудови політики освіти й навчання дорослих в Україні. Аналіз комплексу міжнародних зобов'язань України, які суттєво впливають на активізацію розроблення і впровадження політики НОД, здійснено авторами цієї публікації. Значну увагу було приділено групам стейкхолдерів та їхнім інтересам у розробці та впровадженні політики освіти і навчання дорослих, а також значенню ролі та мотивації провайдерів НОД різних рівнів.

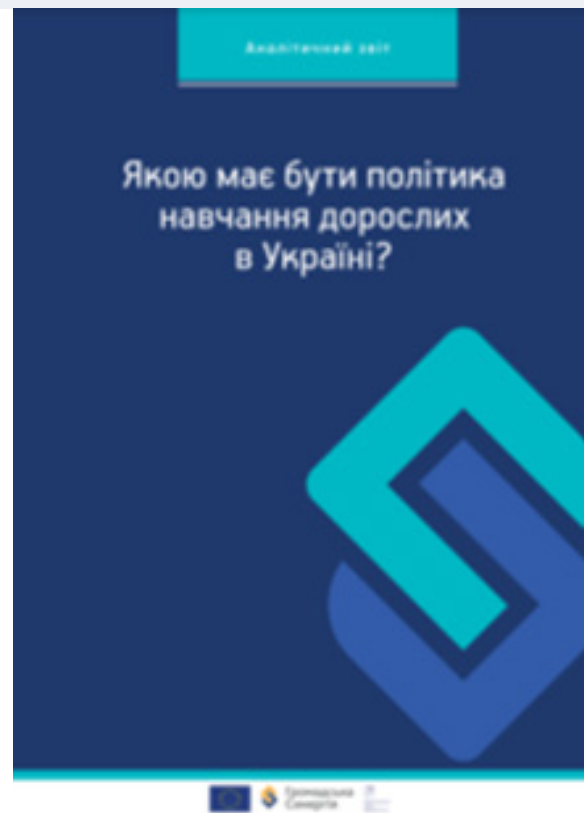

Фото 9. Організатори заходу з НОД, 2018 рік.

6

Лігою підготовлено звіт про роботу та участь у проведенні практичного семінару “Політика навчання дорослих як шлях реалізації євроінтеграції України та цілі сталого розвитку № 4” [13], котрий відбувся у Києві, у 2018 році. Виступ на цьому семінарі Олени Лазоренко та Родіона Колишко складався із двох елементів: презентації аналітичної доповіді з тематики семінару, обговоренні рекомендацій для розробників політики НОД як на національному, так і на місцевому рівнях. Також було зосереджено увагу на гендерній рівності в українській політиці НОД.

7. Вагомий здобуток аналітичної діяльності Ліги складають опубліковані її членами наукові та науково-методичні доробки з проблематики НОД. Серед таких варто зазначити статтю, присвячену НОД, у другому виданні навчального посібника із філософії освіти [14], який опубліковано у 2021 році. Так як посібник адресується студентам, аспірантам, докторантам, викладачам та всім, хто цікавиться філософією освіти, то представлене тут поняття НОД набуває чинності як засадниче у загальній концепції української освіти. Дослідження Ліги з проблематики НОД

мають тривалу традицію, вже у 2010 році була опублікована аналітична довідка Олени Лазоренко “Освіта для підвищення якості життя: аналітична довідка щодо розробки стратегії навчання дорослих. На прикладі Полтавської області” [15]. Відповідно, можна зробити висновок про те, що аналітична та адвокаційна діяльність Ліги відіграла значну роль у дискурсивній легітимації та практичній реалізації проблематики НОД в Україні.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ КЕЙСУ:

- [1] <https://drive.google.com/file/d/1IGTZLVEdbzh9qEtDLI9Ikl7vG5B6aKw-/view>
- [2] <https://ipq.org.ua/>
- [3] <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeKtz6wTCuvOwp7K19cFN3Va14AaMxS-CCOFtJWJoQfOvfljg/viewform>
- [4] <https://sustainabledevelopment.un.org/partnership/?p=30696>
- [5] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/learning>
- [6] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/brochure>
- [7] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/post/зустрічайте-друкована-версія-брошури-навчальні-потреби-жінок-в-україні>
- [8] <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/489>
- [9] <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7e82b45d-3135-4788-99ce-f20fbbede635&title=PovidomlenniaProDraftDobrovilnogoNatsionalnogoOgliaduSchodoProgresuUkrainiUDosiagnenniTsileiStalogoRozvitku>
- [10] https://7b5bddc1-6b3d-4656-9ef1-011348d8f834.filesusr.com/ugd/bea6d9_99f96506848641bob51b9ofcac473061.pdf
- [11] https://7b5bddc1-6b3d-4656-9ef1-011348d8f834.filesusr.com/ugd/bea6d9_99f96506848641bob51b9ofcac473061.pdf
- [12] https://www.civic-synergy.org.ua/analytics/yakoyu-maye-buty-polityka-navchannya-doroslyh-v-ukrayini/?utm_source=2+Platforms&utm_campaign=9e6dd14728-EMAIL_CAMPAIGN_2018_10_10_04_41&utm_medium=email&utm_term=0_b6161b6f18-9e6dd14728-89869197
- [13] https://7b5bddc1-6b3d-4656-9ef1-011348d8f834.filesusr.com/ugd/bea6d9_149c6bb623c6496896b82db11fe9oedb.pdf
- [14] Гомілко О. Є. Навчання дорослих як зміна парадигми освіти / О.Є. Гомілко // Гілея: науковий вісник. К.: Видавництво “Гілея”, 2021. Спецвипуск. С. 68–70.
- [15] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/learning>

РОЗДІЛ 3

СФЕРА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК

3.1. Загальний огляд

Сфера представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок в Україні – у центрі уваги Жіночої Професійної Ліги. Тут ми фокусуємося на проблематиці розширення прав і можливостей жінок в економічній та освітній царинах. Отже, наша адвокаційна та аналітична діяльність зосереджена на освітній та економічній уповноваженості жінок (англ. women education and economic empowerment).

Розширення прав і можливостей жінок найчастіше розглядається у п'яти напрямках: соціальному, освітньому, економічному, політичному та психологічному. Завдяки розширенню своїх прав і можливостей жінки у змозі реалізувати особисті, соціальні та економічні прагнення, а також впливати на всі сфери суспільства на рівні з чоловіками. Внаслідок цього жінки отримують владу та контроль над власним життям, що уможливорює втілення їхніх стратегічних цілей. Розширення прав і можливостей жінок сприяє посиленню їхньої відповідальності. Йдеться про свідоме ставлення жінок до стратегії власного життя та життя інших людей з погляду особистих і суспільних інтересів. Цікаво, що саме неспроможність жінок брати відповідальність за власне життя була підставою для позбавлення політичних прав жінок в античності.

Виділяють наступні п'ять компонентів розширення прав і можливостей жінок: (1) почуття самоцінності жінок; (2) право мати та здійснювати вибір; (3) право мати доступ до можливостей та ресурсів; (4) право розпоряджатися власним життям як у межах дому, так і поза ним; (5) спроможність впливати на напрям соціальних змін з метою встановлення більш справедливого та економічно розвинутого порядку як на національному, так і на глобальному рівні. Антропологічні особливості жінок (вагітність, материнство, догляд за дітьми тощо) традиційно ставлять їх у залежність від родини чи від чоловіка. Неспроможність сповна розпоряджатися власним життям обмежує прагнення жінок до змін, не сприяє формуванню їхньої відповідальності. Подолання гендерної дискримінації та нерівності потребує формування впевненості жінок у власних силах, здобуття ними таких знань та навичок, котрі зміцнюють їхній со-

ціальний, політичний та економічний статус, зберігаючи при цьому психологічний комфорт.

Тому **першою складовою процесу** розширення прав і можливостей жінок, на якій фокусується Ліга, є **їх навчання та освіта**.

На аналізі цих питань був зосереджений дослідницький проєкт “Аналіз навчальних потреб жінок в Україні” (2020–2021 роки) за підтримки CIVICUS Solidarity Fund. За результатами дослідження вийшла електронна (у 2020 році) та друкована (у 2021 році) версія брошури (див. на сайті Ліги тут: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/brochure>). Так, наприклад, електронна версія брошури має назву: “Навчальні потреби жінок в Україні: аналітичний звіт дослідження”¹⁶ та розміщена онлайн на сайті Ліги. У Звіті подається аналіз навчальних і сервісних потреб жінок в Україні з цільових груп проєкту, а також опис бар'єрів їхнього доступу до НОД. Окремий розділ враховує рекомендації та особливості ситуації в сфері НОД під впливом пандемії коронавірусу в Україні та світі. Звіт підготовлений за результатами власних якісних досліджень, замовленого загальнонаціонального соціологічного дослідження у ракурсі НОД, аналізу урядових документів і державної статистики, значного масиву міжнародних даних. За структурою Звіт складається з 4 блоків: (1) сучасний стан користування послугами НОД жінками; (2) актуальні для сучасного світу та ринку праці навички та знання; (3) бар'єри доступу до НОД і (4) форми підтримки для НОД. Основна цільова аудиторія брошури – надавачі послуг з навчання і освіти для дорослих, розробники освітньої політики на національному і місцевому рівнях в Україні.

Другою складовою є проблематика **розширення економічних** можливостей жінок в Україні або **економічне уповноваження жінок**, яка є у фокусі діяльності Ліги з моменту створення.

Звертаючись до цієї проблематики, спочатку має сенс зосередитися на визначенні терміну “розширення економічних можливостей та права жінок”. Дефініція терміну “розширення економічних можливостей та права жінок” (англ. women`s economic empowerment) визначається фахівцями як набір законів,

правил, практик, стратегій, звичаїв та поглядів, які дозволяють жінкам бути конкурентноспроможними на ринку праці, та усіх сферах економічно активної діяльності в умовах приблизно рівних з чоловіками чи то найманою співробітницею, чи то власницею бізнесу. Розширення економічних можливостей жінок акцентується на тому, що завдяки цій політиці збільшується доступ жінок до економічних ресурсів, включаючи робочі місця, фінансові послуги, отримання майна та інших виробничих активів, розвитку навичок та інформації про ринок в цілому або про окрему індустрію.

Базуючись на результатах проведених авторкою у минулому польових досліджень, спостережень під час міжнародних акцій (на фото декілька фрагментів із заходів ЄБРР, під час Міжнародного дня жінок-підприємців у ВРУ, Американському Домі, тощо) та поточної діяльності **Жіночої Підприємницької та Інтелектуальної Спільноти при Лізі** (див.: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/community>) зазначимо, що первинна роль тут повинна належати продуманій державній політиці та стратегії, яка буде мати фінансові джерела для своєї реалізації, а також цілий ряд інших складових, про які далі.

Фото 10-12. Олена Лазоренко під час заходів ЄБРР.

Фото 13-14. Під час участі в 2006 Fortune/State Department Women Mentorship Program (США)

Фото 15. Під час міжнародної конференції: “Жінки-підприємці: наступна рушійна сила української економіки?” в Американському Домі у Києві.

Отже, важливими елементами для економічного уповноваження жінок є шість наступних складових:

І політика в галузі ринку праці, економічного розвитку, малого та середнього підприємництва, соціальної та бюджетно-податкової сфер, освітньої політики (особливим наголосом на політику щодо неформального навчання дорослих);

- моніторинг практики застосування усього комплексу гендерно-чутливої політики в країні;
- забезпечення доступу жінок до фінансування;
- освіта та навчання для дівчат та жінок;
- правовий і соціальний статус жінки;
- характеристики загального ділового середовища.

Для того, щоб охарактеризувати стан справ в Україні у царині “економічних можливостей та прав жінок” загалом (бо тут йдеться не тільки про жіноче підприємництво) наведемо дані міжнародного моніторингу, який сфокусований саме на означеній проблематиці. Моніторинг був проведений впливовим журналом “The Economist”, де були задіяні

дані від Світового банку, ООН, Міжнародної організації праці, Всесвітнього економічного Форуму і Організації економічного співробітництва та розвитку. Моніторинг має назву “Індекс економічних можливостей жінок”¹⁷. Була проведена оцінка по 113 країнах світу та окремо по країнах Європи. Перші місця у загальному та Європейському індексі займають Швеція, Бельгія та Норвегія, Україна тут знаходиться на 53-му місці, поміж Колумбією та Перу. Якщо взяти окремо по країнах Європи – цей перелік включає 34 країни. Європейський “Індекс економічних можливостей жінок” починається з Швеції, її показник найкращий, а замикає список країн Росія. Україна також наприкінці – 31-ше місце. Вона знаходиться поміж Албанією, яка займає 30-те місце та Сербією, яка є 32-ою, а також Молдовою, яка опинилася на 33-й позиції. Отже, законодавці, уряд і нація в цілому не може собі дозволити й надалі ігнорувати той внесок, який роблять та ще більше зможуть зробити жінки у всіх сферах діяльності, за умови розширення їхніх прав та можливостей. Варто зважати також на відтік чоловіків у військо і виконання жінками їх робочих і суспільних обов’язків, обій-

мання відповідних посад, розширення через військову агресію тиску на жінок і, відповідно, розширення зони їх відповідальності. А втім, таке розширення економічних можливостей

і обов'язків потребує ефективної державної політики, цілісного підходу і довгострокових зобов'язань з боку всіх учасників та учасниць процесу розвитку.

3.2. Міжнародна та національна адвокаційна співпраця за напрямком представлення інтересів та розширення можливостей жінок

Жіноча Професійна Ліга є членом Національної платформи «Рівні права та можливості» (Україна), на індивідуальному рівні наші лідерки співпрацюють з Гендерною Стратегічною Платформою (Україна), European Gateway for Women Entrepreneurs (EG), Vital Voices (США), Global Entrepreneurship Network (США).

Національна платформа «Рівні права та можливості» – це платформа взаємодії Урядової уповноваженої з питань гендерної політики (див.: facebook.com) з громадськими організаціями, які працюють в сфері забезпечення гендерної рівності. Комунікація відбувається через розсилку гугл пошти, яка зараз налічує 87 учасників та учасниць. Щоб приєднатися потрібно пройти реєстрацію онлайн. Жіноча Професійна Ліга є членом цієї платформи з 2019 року.

До кола міжнародних мереж, з якими підтримує контакти Ліга належать **NGO Committee on the Status of Women / NY** та **CIVICUS**.

The NGO Committee on the Status of

Women, NY <https://ngocsw.org/ngocsw67/>

The NGO Committee on the Status of Women (NGO CSW / NY) – організація глобального громадянського суспільства для проведення щорічного конгресу ООН у справах жінок, також глобальної пропаганди гендерної рівності. Вони є коаліцією неурядових організацій, організацій громадянського суспільства та окремих осіб, які займаються питаннями гендерної рівності та захисту прав і розширення можливостей жінок і дівчат. Основним проектом NGO CSW / NY є організація щорічного Форуму NGO CSW з метою подолання розриву між глобальним громадянським суспільством та офіційним процесом роботи Комісії ООН зі статусу жінок у Нью-Йорку.

На 5-17 березня 2023 року заплановано проведення Форуму NGO CSW 67 (див.: <https://ngocsw.org/ngocsw67/>) у Нью-Йорку. Форуму NGO CSW – це зібрання громадянського суспільства, яке працює паралельно з Комісією ООН зі статусу жінок (CSW). Це надає громадянському суспільству можливість брати участь у процесах і засіданнях CSW без будь-яких спеціальних процедур (таких як, наприклад, акредитація ECOSOC). Форуму NGO CSW включає сотні заходів, які інформують, залучають і надихають широкі маси на зусилля з розширення прав і можливостей жінок і дівчат. Форум дає ОГС можливість проводити власні особисті або віртуальні паралельні заходи в рамках двотижневого форуму.

Валентина Легка, представниця правління Жіночої Професійної Ліги, брала участь в NGO CSW 60 в 2016 році, про що Ви мали можливість прочитати у Кейсі 2. У 2020 році очна участь авторки цього Посібника у Форумі в Нью-Йорку, на жаль, була скасована із-за епідемії COVID-19. Тематика Форуму NGO CSW 67 в 2023 році буде сфокусована на інноваційних та технологічних змінах, на освіті в епоху цифрових технологій, а також на досягненні гендерної рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок і дівчат.

CIVICUS

<https://www.civicus.org/index.php>

CIVICUS – це глобальний альянс організацій та активістів громадянського суспільства, який покликаний зміцнювати активність громадян і громадянське суспільство в усьому світі (Африка, Азія, Америка та Європа).

Жіноча Професійна Ліга є асоційованим членом, у грудні 2022 року ми подали заявку на членський статус з правом голосу.

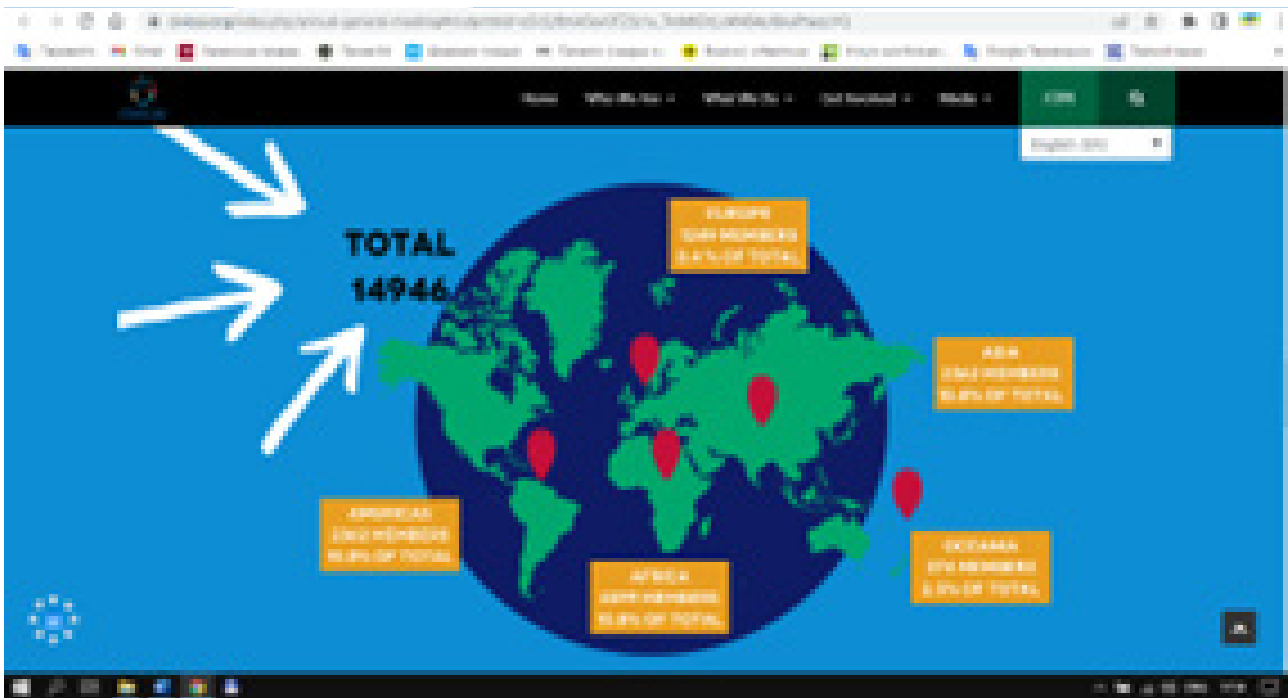

Схема 7. Членство організацій в CIVICUS (розподіл по регіонам) на листопад 2022 року.

КЕЙС 4

АДВОКАЦІЙНА РОБОТА УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РАМКАХ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ВЗЯТИХ УКРАЇНОЮ ВІДПОВІДНО ДО ПЕКІНСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ ДІЙ “ПЕКІН +25”

Адвокаційна робота українських жіночих та експертних організацій має різні форми втілення. Однією з дієвих форм є розробка та представлення національних моніторингових звітів, а також проведення діалогу з питань прав жінок у рамках виконання зобов'язань з прав жінок, взятих Україною, відповідно до

Конвенції ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок, Пекінської Декларації та Платформи дій, Цілей сталого розвитку тощо.

Надалі сфокусуємося на огляді процесу підготовки українськими жіночими організаціями паралельного звіту щодо стану впровадження в Україні Пекінської платформи дій

[1], який тривав протягом 2019–2020 років.

У серпні 2019 року впливові жіночі організації зустрілися щоб обговорити питання вимірюваності національної гендерної політики та її переходу на доказові рейки. У заході загалом брали участь 60 організацій. [2]

Після обговорення вони прийняли рішення скористатись адвокаційними можливостями міжнародних моніторингових механізмів, а саме – Пекінської декларації і Платформи дій, підготовка до звітування за 25-річчя виконання якої саме розгорнулася у всіх країнах.

Три впливові жіночі організації (Національна рада жінок України, Інформаційно-консультаційний жіночий центр та Київський інститут гендерних досліджень), у співпраці з міжнародною Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій та українською Жіночою Професійною Лігою, розгорнули підготовку широкого незалежного громадського звіту за Пекінською платформою дій в Україні.

Замість традиційного прямого фінансування з боку донора, для цієї роботи ініціаторки застосували тактику поєднання ресурсів цих впливових організацій, а також ресурсів організацій, котрі вирішили доєднатися до підготовки паралельного державному звіту “Пекін+25: Україна” безпосередньо в процесі роботи над ним. Таких організацій загалом виявилось 65. [6]

Жіночі організації сперлись на методичну підтримку International Women’s Rights Action Watch Asia Pacific (IWRAP), застосувавши розроблений ними питальник “Вказівки для НУО щодо національних паралельних звітів “Пекін+25” [3] для всебічного обстеження та з’ясування стану справ з правами жінок в Україні за 25-річний період.

Ця тактика увінчалась успіхом.

Звіт було підготовлено, перекладено, опубліковано [4,5] і представлено зацікавленим сторонам та громадськості у Києві, спільно з офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (див. Фото 15); на Регіональній оглядовій зустрічі Пекін+25 Регіону СЕК ООН (див. Фото 17).

Окремі з рекомендацій паралельного звіту надалі були адаптовані у політику уряду України.

Так, готуючи паралельний звіт, жіночі організації, зокрема, виявили нестачу в Україні стратегічних урядових документів з гендер-

ної рівності, та переважну зосередженість урядової політики гендерної рівності на середньострокових (тривалістю у три-чотири роки) документах: державних соціальних програмах та планах дій. Ця ситуація була відкомунікована з урядом. У результаті, за ініціативи Урядової уповноваженої з питань гендерної політики, з кінця 2020 року була ініційована розробка Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (виконавець – Мінсоцполітики). Цю роботу підтримала структура ООН Жінки (англ. UN Women) – представництво в Україні, надавши свою консультантку. 12 серпня 2022 року Кабінет Міністрів України схвалив цю Державну стратегію та операційний план до неї.

Ще однією ключовою рекомендацією Паралельного звіту стало посилення роботи з профспілками. До цього звіту питання дотримання гендерного балансу в представницьких органах соціальних партнерів (уряду, працевдавців та профспілок) в Україні, виникало тільки щодо уряду (попри те, що уряд двічі готував власні національні огляди з виконання Пекінської платформи дій, 2014 та 2019 року, котрі мали виявити нестачу жінок в представницьких органах всіх соціальних партнерів). Виявлена нестача жінок у представницьких органах профспілок та запропонована громадськістю рекомендація посилити позиції жінок в цих представницьких органах, наразі почута та зреалізована не була.

Загалом, готуючи цей паралельний звіт, українські жіночі організації отримали досвід та створили прецедент як кооперуватися, формулювати своє бачення і потреби, та адвокувати захист своїх прав навіть за несприятливих умов, таких як брак фінансової підтримки чи нестача демократичних управлінських процедур.

Друк та додрукарську роботу над підготовленим звітом підтримав Фонд Фрідріха Еберта – представництво в Україні.

Підготований незалежний звіт щодо понад 25-річного виконання Україною Пекінської платформи дій, ініціаторки передали координуючій це глобальне звітування міжнародній організації – Неурядовому комітету зі статусу жінок, Нью-Йорк (NGO CSW/NY), на сайті якого звіт “Beijing + 25 Years On: Parallel Report. Ukraine 2014–2019” (англійською мовою) [5] і був розміщений для загального ознайомлення.

Фото 16. Київ, Україна, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, 20.09.2019. Жіночі організації презентують Паралельний звіт спільно з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Фото 17. Київ, Україна, Укртелерадіопресінститут, 30.09.2019. Жіночі організації презентують Паралельний звіт на координаційній зустрічі громадськості та урядовок перед Регіональною оглядовою зустріччю Пекін+25 Регіону ЄЕК ООН, у Женеві. Присутні (зліва направо; нижній ряд, верхній ряд): Галина Скарга, Людмила Порохняк, Марфа Скорик, Олена Суслова; Катерина Левченко, Анастасія Ненька, Олена Лазоренко, Оксана Москаленко, Елла Ламах, Олеся Брязгунова.

Фото 18. Женева, Швейцарія, Будинок Націй. 28.10.2019. Українські делегатки на Регіональній оглядовій зустрічі Пекін+25 Регіону ЄЕК ООН. Серед них і авторки паралельного звіту: Марфа Скорик, Олена Суслова, Марта Кебало, Людмила Порохняк

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ КЕЙСУ:

[1] НУО підготують спільний звіт до Пекінської платформи дій. [Електронний ресурс] <https://gurt.org.ua/news/informator/53576/>.

[2] НУО підготують спільний звіт до Пекінської платформи дій – підсумок наради в рамках проекту “Жіноча правозахисна моніторингова ініціатива” [Електронний ресурс] https://kgsi.org.ua/news_n_events/nuo-pidgotuyut-spilniy-zvit-do-pekinskoi-platformi-diy-pidsumok-naradi-v-ramkakh

[3] Beijing+25 NGO Guidance for National Parallel Reports, 2019. [Електронний ресурс] <https://www.iwraw-ap.org/resources/beijing25-ngo-guidance-for-national-parallel-reports/>

[4] Паралельний звіт “Пекін +25: Україна 2014-2019 [текст]: науково-виробниче видання / А. О. Ненька та ін.; за заг. ред. М. Кичоровської-Кебало, М. М. Скорик, О. Б. Давліканової. Київ, ТОВ “Вістка”, 2019. 80 с. (Українською мовою). [Електронний ресурс] <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/15878.pdf>

[5] Beijing + 25 Years On: Parallel Report. Ukraine 2014–2019. [Електронний ресурс] https://ngocsw.org/wp-content/uploads/2019/10/2019Parallel_Report_Eng_2_final_web.pdf

[6] Перелік авторок Паралельного звіту “Пекін+25”: Україна 2014–2019. [Електронний ресурс] <https://cutt.ly/2MmJYCo>.

[7] Національний паралельний звіт виконання Пекінської декларації та Платформи дій (2014–2019). [Електронний ресурс] <https://cutt.ly/WMmJKtU>.

РОЗДІЛ 4

СФЕРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

3.1. Загальний огляд

“Європейська інтеграція України – процес економічного і політико-правового зближення України з європейськими міждержавними структурами, який триває протягом 2000–2020-х років і повинен завершитися зі вступом України до ЄС” – зазначається в українській частині Вікіпедії.

Не ставлячи за мету відтворити усю хронологію подій у царині євроінтеграції, зацентруємо вашу увагу на наступному: вперше у законодавчому полі країни євроінтеграційний напрям розвитку знайшов відображення у Постанові Верховної Ради України “Про основні напрями зовнішньої політики України” від 1993 року. Наступного року (1994) Верховна Рада України ратифікувала Угоду про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Після чого було ще багато важливих подій у сфері євроінтеграції, серед яких: у травні 2009 року Україна стала учасницею ініціативи ЄС “Східне партнерство” (політи-

ка ЄС, що має на меті зміцнення стосунків зі східними сусідами ЄС); у 2014 була підписана політична та економічна частина Угоди про асоціацію України з ЄС; у 2017 році завершено процес ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і набув чинності безвізовий режим з Євросоюзом для громадян України. І нарешті, 23 червня 2022 року Європейська Рада на саміті у Брюсселі ухвалила рішення про надання Україні **статусу кандидата в Європейський Союз**.

Нашим фокусом у тематиці євроінтеграції є акцент на залученості до єдиного освітнього, дослідницького та культурного простору. Заради цієї діяльності ми співпрацюємо з нашими колегами у рамках проєвропейських платформ, реалізуємо спільні проєкти та контактуємо з партнерами в ЄС на індивідуальному рівні як експерти, дослідники, освітяни, громадські та культурні діячки.

4.2. Проєвропейські національні та міжнародні платформи за участю Жіночої Професійної Ліги

УКРАЇНЬСЬКА СТОРОНА
**ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС**

Жіноча Професійна Ліга є членом Робочої групи 6 (РГ 6), **Української сторони платформи громадянського суспільства Україна-ЄС** (УС ПГС) <https://eu-ua-csp.org.ua/> Фейсбук <https://www.facebook.com/eu.ua.platform/>

Ця платформа створена у відповідності до ст. 469–470 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, вона складається з представників громадянського суспільства України з однієї сторони, й членів Європейського економічного і соціального комітету – з іншої. Платформа є одним із чотирьох органів Асоціації, поряд із Радою асоціації, Комітетом асоціації та Парламентським комітетом асоціації. І якщо перші представляють уряд та парламент, то ПГС створена з метою забезпечення належної ролі громадськості у процесі виконання Угоди про асоціацію, згідно з офіційною ін-

формацію сайту Платформи.

РГ 6 має назву «Наука та технології, інформаційне суспільство, освіта, навчання та молодь, культура і спорт», вона об’єднує організації громадянського суспільства (ОГС) та інші зацікавлені сторони, які займаються цими питаннями. Список організацій, які входять до РГ УС ПГС можна побачити за цим покликанням: https://drive.google.com/file/d/1xn4_aYB-ZIUrqqdGg-KoIcmfvMWPpCZ/view. Згідно з ним, станом на 2022 рік, перелік членів РГ 6 УС ПГС налічує 41 організацію, але активно працюючими є невелика кількість учасників. Координація поміж усіма членами УС ПГС відбувається через секретаріат.

У Таблиці 5 представлені пріоритети роботи УС ПГС на 6-10 місяців 2022–2023 років, згідно баченням співголови у 2021–2022 роках – Олени Павленко <https://eu-ua-csp.org.ua/news/266-zviti-goliv-us-pgs-za-2021-2022-roki/>. Зараз за ротаційним принципом головування в УС ПГС перейшло до роботодавців, тому наступні 10 місяців в 2022–2023 році, УС ПГС буде очолювати Олександр Яворський.

Пріоритети УС ПГС (пропозиції)

3 / 5 - 80% +

Пріоритети на найближчі 6-10 місяців:

Тематичні	Організаційні
ЗЕЛЕНИЙ КУРС – як нова Стратегія ЄС має стати стратегією України і як вона має бути врахованою у всіх сферах	ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ – пошук коштів для основних потреб Платформи (Секретаріат в першу чергу)
ВПЛИВ COVID-19 НА УКРАЇНУ – як пандемія вплинула на різні сфери в Україні (економічна, соціальна, наукова, тощо) і як потрібно виходити з кризи	ЮРИДИЧНА ЛЕПТИМІЗАЦІЯ УС ПГС – пошук юридичної форми, яка дозволить вести активність і не буде надто бюрократичною
ПЕРЕГЛЯД УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ – що уряд має врахувати під час перегляду УА, позиція громадянського суспільства	НАЛАГОДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ – «персоналізація» членів для розуміння, в яких темах є експертиза
Судова реформа	Краща медіа присутність

04.10.2022

Схема 8. Пріоритети роботи УС ПГС на 6-10 місяців 2022–2023 років (за баченням Олени Павленко).

Жіноча Професійна Ліга також є членом Робочої групи 4 (РГ 4), **Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства** (УНП СхП). До УНП ФГС СхП Ліга приєдналася влітку 2020 року. Назва РГ 4 “Контакти між людьми”.

Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (<http://eap-csf.org.ua/>) – це мережа з понад 140 громадських організацій України, що відстоює українські інтереси в рамках Східного партнерства. Платформа є

частиною Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (ФГС СхП).

Форум громадянського суспільства Східного партнерства (<https://eap-csf.eu/>) – унікальна багаторівнева регіональна платформа громадянського суспільства, спрямована на просування європейської інтеграції, сприяння реформам та демократичним перетворенням у шести країнах Східного партнерства: Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові та Україні. Будучи громадським елементом СхП, ФГС СхП намагається посилити громадянське суспільство у регіоні, підвищити рівень плюралізму в публічному дискурсі та політиці шляхом сприяння демократії участі та фундаментальних свобод. ФГС СхП – це позапартійна доброзечна неурядова організація.

Фото 19. 14 щорічна Асамблея ФГС СхП (6.12.2022, Прага).

Фінальний варіант плану роботи РГ6 (до якої входить Ліга) на 2023 рік доступна онлайн <https://docs.google.com/document/d/1QpFoJSiZlESUhgWljRZx75Y9xd5C6MGS/edit?usp=sharing&ouid=105330342928105128266&rtpof=true&sd=true> (він є відкритим для членів групи).

В рамках УНП діяльність Ліги зосереджено на експертному аналізі та рекомендаціях за напрямками: (1) навчання та освіта дорослих, (2) розширення економічних можливостей жінок для тих, хто приймає рішення в Україні, країнах Східного партнерства та країнах ЄС.

КЕЙС 5

ПРАКТИЧНИЙ ПРИКЛАД АДВОКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГО “ЖІНОЧА ПРОФЕСІЙНА ЛІГА” ЗА НАПРЯМКОМ ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Жіноча Професійна Ліга (далі – Ліга) останні декілька років розбудовує свою діяльність в адвокації та аналітичних дослідженнях у сфері євроінтеграції на національному рівні. Перший євроінтеграційний аналітичний та адвокаційний проєкт Ліги був проведений у 2018–2019 роках у рамках “Громадська синер-

гія: посилення участі громадськості в євроінтеграційних реформах” [1]. Водночас наступний огляд буде зосереджений на проєктній діяльності у рамках ініціативи 2022 року, в якій авторка безпосередньо брала участь. Її назва “Аналітика навчання дорослих в Україні у контексті набуття членства в ЄС” (див. Схема 9).

Схема 9. Банер Ініціативи “Аналітика навчання дорослих в Україні у контексті набуття членства в ЄС”.

З червня по листопад 2022 громадські експертки Ліги: Олена Лазоренко та Ніна Чала займалися аналізом проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС. Вони розпочали цю роботу

у Зальцбургу, де обидві опинилися внаслідок військової агресії російської федерації проти України, яка набула повномасштабної форми 24 лютого 2022 року. До Зальцбургу на запрошення Salzburg Global Seminar було ева-

куйовано офіс ГО “Жіноча професійна Ліга”. Олена закінчила це дослідження у Києві, до якого вона повернулася з огляду необхідності допомогти команді Ліги у новому проєкті “Відновлення спроможності”.

Було проведено дослідження сфери навчання і освіти дорослих у трьох вимірах: зобов’язання України у сфері навчання та освіти дорослих у контексті набуття членства в ЄС; стійкість системи і освіти дорослих в умовах війни, аналіз навичок та знань, які необхідні чоловікам та жінкам у сучасному тур-

булентному світі (див. Схема 10). Дослідження ґрунтувалося на зборі та аналізі вторинної інформації, зокрема нормативно-правових документів України та ЄС, офіційної інформації органів державної влади України, офіційних документів Єврокомісії, двосторонніх органів асоціації Україна-ЄС, а також статистичної та аналітичної інформації міжнародних організацій, попередніх опублікованих звітів дослідницьких установ, матеріалів періодичних видань, публікацій у засобах масової інформації та інтернеті.

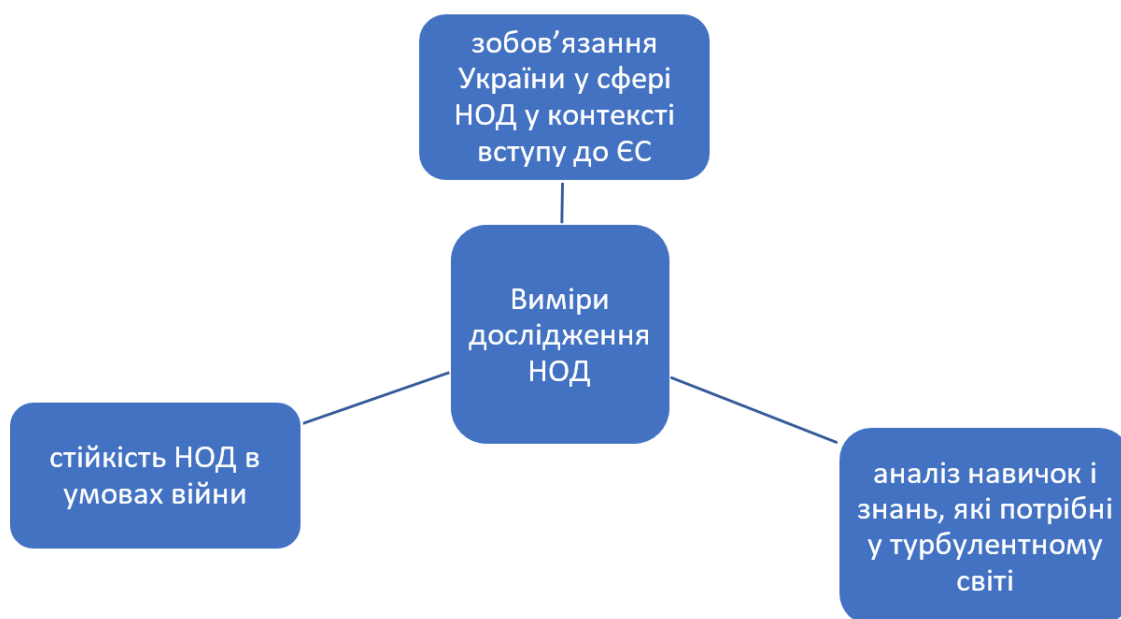

Схема 10. Виміри дослідження сфери НОД.

З 17 по 21 жовтня 2022 року Ліга організувала **асинхронні онлайн-консультації** з експертним середовищем щодо освіти та навчання дорослих у контексті набуття Україною членства в ЄС. Асинхронні онлайн-консультації передбачали відкриття документа для експертних коментарів. Цей метод було обрано, зважаючи на різні безпекові умови в різних регіонах України, знаходження експертів у різних країнах та різних часових поясах. Використання асинхронного формату консультацій дало можливість більшій кількості зацікавлених осіб ознайомитися з аналітичним документом, незважаючи на наявність повітряних тривог на території України, відключення електроенергії та завантаженість експертів.

20 жовтня 2022 року відбулася **синхро-**

нна онлайн-консультація з експертним середовищем щодо навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства в ЄС. Під час синхронної онлайн-консультації була можливість обговорити попередні коментарі експертів та зацікавлених сторін, що долучилися до асинхронної онлайн-консультації. Крім того, під час синхронної онлайн-консультації відбулися виступи рецензентів: **Іван Кульчицький**, координатор РГ 4 УНП ФГС СхП; **Олена Кудряшова**, членкиня ГО “Жіноча Професійна Ліга” та керівниця департаменту персоналу та систем управління ТОВ “Компанія “Юнівест Маркетинг””; **Родіон Колишко**, координатор РГ 6 УС ПГС (див. Фото 18). Загалом до обговорення в рамках цієї Ініціативи було залучено 13 учасників.

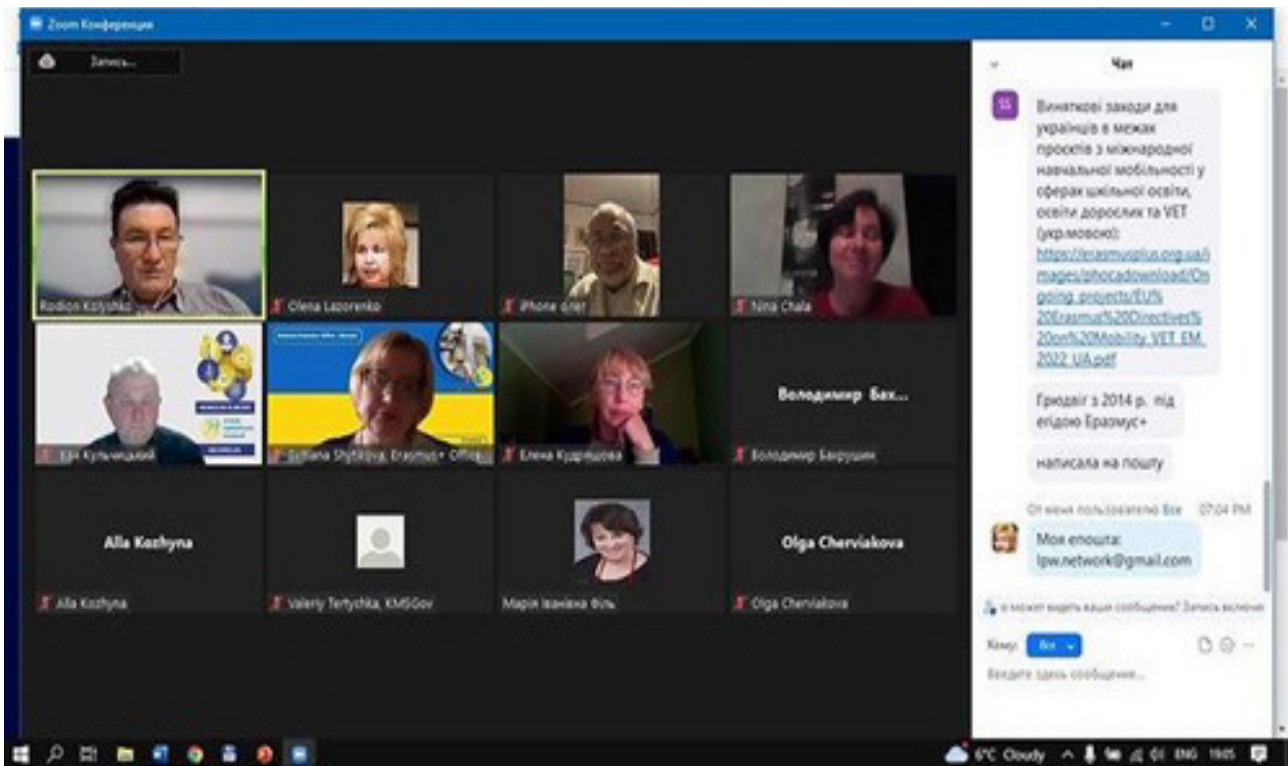

Фото 20. Синхронна онлайн-консультація Ініціативи, 2022 рік

Таким чином, методами проведення аналітичного дослідження був семантичний пошук на тематичних онлайн-ресурсах, аналіз документів, огляд літератури та онлайн-консультації з зацікавленими сторонами.

Результатом Ініціативи стала підготовка аналітичної записки та її резюме. Назва документа: Аналітична записка “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС” в електронному форматі [2, 3].

Адвокаційну кампанію Ініціативи було зосереджено на (а) короткій усній презентації для можновладців, (б) інформуванні про рекомендації та висновки дослідження у рамках Ініціативи шляхом електронних листів.

26 жовтня 2022 року у Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку відбулися слухання на тему “Відновлення та післявоєнний сталий розвиток України”, де було зроблено коротку презентацію рекомендацій Ініціативи. Пізніше до цього Комітету було відправлено лист з рекомендаціями Ініціативи.

Крім того, було підготовлено і надіслано лист голові Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій, оскільки на розгляді в Комітеті восени 2022 року знаходився Проект закону України “Про освіту дорослих”, прийнятий Кабінетом Міністрів України 9 лютого 2022 року та переданий до Верховної Ради України (№ 7039 від 10.02.2022 http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73746) [4].

Ліга вибудувала ефективний діалог з експертним середовищем та адвокаційну роботу з можновладцями за цим напрямком (див. Схема 11). Поширення результатів Ініціативи дає глибше розуміння сфери НОД у контексті набуття Україною членства у ЄС, а також розуміння НОД в умовах війни турбулентності в світі. Це важливо для урядових структур та експертів, що задіяні у процесі реалізації дорожньої карти набуття Україною членства в ЄС у цій царині.

Описана у кейсі практика проведення асинхронних консультацій демонструє стійкість та гнучкість громадських ініціатив в умовах війни, що може бути використана як приклад “кращих практик” для розбудови ефективного діалогу між громадянським суспільством, експертним середовищем та органами державної влади і місцевого самоврядування в умовах криз та турбулентності, таких як війна, суспільні потрясіння, пандемія, стихійні лиха тощо.

Схема 11. Хронологія реалізації ініціативи “Аналітика навчання дорослих в Україні у контексті набуття членства в ЄС”.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ КЕЙСУ:

[1] Див.: У рамках проекту “Громадська синергія: посилення участі громадськості в євроінтеграційних реформах за допомогою Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС та Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства”, фінансованого Європейським Союзом та Міжнародним фондом “Відродження” з літа 2018 по березень 2019 року за письмовим запитом Міністерства освіти та науки України, лідери громадських організацій “Жіноча Професійна Ліга” Олена Лазоренко та “Інститут професійних кваліфікацій” Родіон Колишко, та під егідою УС ПГС, за сприяння проекту “Громадська синергія”, брали участь у наданні дорадчої допомоги щодо розробки проекту закону України “Про освіту дорослих”. [Електронний ресурс] <https://www.civic-synergy.org.ua/> та <https://communitylpw.wixsite.com/publish/adult>.

[2] Олена Лазоренко, Ніна Чала. Аналітична записка “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС”. ГО “Жіноча Професійна Ліга”. Зальцбург – Київ, 2022. 27 с. [Електронний ресурс] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/eu-integ-ua>.

[3] Олена Лазоренко, Ніна Чала. Резюме аналітичної записки “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС”. ГО “Жіноча Професійна Ліга”. Зальцбург – Київ, 2022. 9 с. (електронний документ) українською та англійською мовами \ Olena Lazorenko, Nina Chala. Brief of the Analytical Paper “Regarding the issues of adult learning and education in the context of Ukraine’s apply to the EU membership”. NGO “League of Professional Women”. Salzburg – Kyiv, 2022. 9 p. [Електронний ресурс] <https://communitylpw.wixsite.com/publish/eu-integ-ua>

[4] Уряд підтримав законопроект щодо освіти для дорослих. [Електронний ресурс] https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-pidtrimav-zakonoproekt-shchodo-osviti-dlya-dorosli-h?fbclid=IwAR32eL9npYF6BJmUsZsj-dMX7j8jeR1cBZGYVs_XscZFzoidlFXGQVEX3zI

ПІСЛЯМОВА

Ми живемо в надзвичайно динамічний час, який в умовах російської агресії шалено прискорив усі суспільні процеси. Війна породила нові форми соціальної активності (наприклад, волонтерство, капеланство), розкрила креативність багатьох людей та їхніх спільнот, виявила здатність людини до солідарної дії, до героїзму, подвигу, емпатії, дарування. Така нова соціальна дійсність породила запит на адвокацію, як метод впливу на владні інституції та їх політику в різних сферах життя, від чого залежить швидкість і результативність прийняття правильних рішень у розв'язанні суспільних проблем. Запропонований Посібник є своєрідним алгоритмом здійснення адвокаційної роботи в різних сферах суспільної діяльності, на будь-якому рівні її функціонування.

Безумовним досягненням Посібника є те, що він побудований не тільки на добрій загальнотеоретичній базі, але й на конкретних кейсах, які якнайкраще ілюструють теорію адвокації, контекстуалізують абстрактні концепти, віталізують правильні, але надто загальні висновки та рекомендації. Ті, хто звернуться до Посібника, не витратять часу для того, щоб самим пройти весь той шлях спроб і помилок, який є неминучим в практиці соціальної дії, а мудро скористаються вже підготовленими для них інструкціями.

Авторка Посібника й першого кейсу, а також авторки чотирьох інших кейсів постаралися системно і логічно викласти свій матеріал, максимально концептуалізувавши і структурувавши його. Не переобтяжуючи текст складними категоріальними визначеннями, але даючи базові дефініції для прозорості сприйняття основних понять, авторки зосередилися на конкретних кроках, які необхідно здійснити, щоб досягти успіху у справі

ефективної адвокації, тобто впливу на владу та її рішення. Посібник покроково роз'яснює, що і як робити, щоби досягти мети (змінити ситуацію, вирішити проблему, покращити ресурс, удосконалити систему відносин тощо).

Запропонована авторкою адвокаційна схема працює в будь-якій сфері. Її можна використовувати щодо просування змін у сферах економіки, політики, освіти, науки, культури, військової справи і навіть релігійного життя. Яку б форму адвокаційної діяльності ми з вами не взяли, вона послідовно приведе вас до обраної мети – відчутної зміни в справі, яка потребує покращення або термінового вирішення. Починаючи рух до мети, перш за все потрібно дізнатися про існуючі проблеми і потреби, які присутні в обраній сфері. Необхідно акумулювати зусилля, формуючи коаліцію і вибудовуючи партнерство із сродними структурами. Обов'язково треба мати план дій, спрямований на поетапне розв'язання проблеми. Результатом вашої діяльності мають стати конкретні рекомендації різним інституціям чи певним особам, що приймають владні / державні рішення. На цьому адвокація не завершується, оскільки ви відповідальні за імплементацію / впровадження ваших рекомендацій. Якщо ви хочете побачити результати вашої праці, постійно спілкуйтеся з тими, від кого залежить позитивне вирішення, запитуйте, інформуйте, слідкуйте, вимагайте, покажіть свою зацікавленість у результативному розв'язанні проблеми.

Як добитися бажаного результату можна дізнатися із розділів даного Посібника.

Перший розділ представленого Посібника “Цілі сталого розвитку” (ЦСР) має надзвичайно важливе значення для загального розуміння глобального розвитку світу та місця в ньому України. Виокремивши 17 цілей

сталого розвитку, світова громадськість зробила Індекс ЦСР та інформаційні профілі для всіх держав – членів ООН. По сумарному балу індексу можна оцінити загальний прогрес країни у досягненні всіх 17 ЦСР.

Рейтинг України складає 75,51 балів, що відповідає 36 місцю серед 165 країн світу. Аналізуючи зміни, які внесли COVID-19 і війна в процес сталого розвитку світу та України, авторка наполягає на необхідності розроблення і запровадження національного інституційного механізму з ЦСР на рівні уряду, парламенту, з включенням місцевих органів влади, а також залученням організацій громадянського суспільства, самих громадян та інших зацікавлених сторін. Розглядаючи процес становлення і удосконалення діяльності Міжвідомчої робочої групи, яка виконує роль національного інституційного механізму, маркуючи недоліки в її діяльності (відсутність інституційної чіткості ролей та розподілу відповідальності між урядовими установами та іншими зацікавленими сторонами), авторка, метою уникнення різноманітних ризиків, слушно пропонує розширити членство в групі за рахунок включення до її складу, крім владних структур, представників громадянського суспільства. Через ефективну взаємодію влади і громади програма сталого розвитку суспільства має шанс бути виконаною.

Спираючись на досвід Жіночої Професійної Ліги, авторка **Кейсу 1** демонструє, як можна використовувати різні міжнародні та національні платформи, структури та недержавні організації / мережі для досягнення загальнолюдських цілей у процесі встановлення національних завдань, впровадження та моніторингу ЦСР. Адвокаційна робота Ліги свідчить про можливість і успішність залучення громадянського суспільства до імплементації та моніторингу цілей сталого розвитку.

Другий розділ “Сфера навчання та освіти дорослих в Україні” знайомить читачів з даною адвокаційною діяльністю Ліги, яка є чи не найуспішнішою в переліку її досягнень. Громадським експертам Ліги вдалося не тільки розширити уявлення про зміст освітнього процесу, але й масштабувати його на різні вікові групи, просувати зміни в законодавстві України, урізноманітнити форми навчання тощо. Навчання та освіта дорослих (НОД) тепер наближається до того, щоби стати структурованим поняттям і розвинутою прак-

тикою в нашій країні. Навчання впродовж життя має стати реальністю для українських громадян, які активно користуються новими можливостями для задоволення своїх освітніх і навчальних потреб. Олена Лазоренко переосмислює нові реальності, в яких опинилася Україна і система навчання та освіти дорослих, виділяює ті фактори, що впливають на цю сферу. Критичний аналіз ситуації спонукає авторку рекомендувати реальні шляхи виходу з кризи, черпаючи оптимізм саме в адвокаційній діяльності, спрямованій на розробку сталої політики навчання дорослих як складової навчання впродовж життя. Ця політика передбачає системну підтримку сектору навчання дорослих, широку співпрацю з різними партнерами у міжнародній та національній площині.

Запропонований **Кейс 3** потужно ілюструє зусилля Ліги в сфері аналітики та адвокації політики навчання та освіти дорослих в Україні. Наведений опис заходів, проєктів, досліджень та ініціатив Ліги зайвий раз переконує в результативності громадських об'єднань при вирішенні суспільних проблем загальної ваги. Своєрідний звіт про діяльність Ліги може слугувати базовою моделлю адвокації конкретної сфери, яка має добрі шанси завершитися створенням потужної системи навчання і освіти дорослих в Україні.

Суто профільним для Жіночої Ліги можна вважати **третій розділ** Посібника, оскільки він присвячений адвокаційній діяльності організації, спрямованій на представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок. Увага зосереджується на правах і можливостях жінок в економічній та освітній царині. Будучи членом Національної платформи “Рівні права та можливості” (Україна) та деяких зарубіжних інституцій та мереж, Ліга ефективно використала свій досвід, щоб включитися в підготовку моніторингових звітів, взяти участь у проведенні діалогу з питань прав жінок у рамках виконання зобов'язань з прав жінок, взятих Україною відповідно до різних міжнародних документів.

Логічним завершенням змістовної частини Посібника став останній **четвертий розділ**, в якому розкриваються адвокаційні можливості Ліги в сфері європейської інтеграції.

Усвідомлюючи всю важливість євроінтеграційних орієнтацій України і підтримуючи її конкретні кроки в отриманні статусу кандидата в Європейський Союз, Ліга сфокусувала-

ся на залученості до єдиного європейського освітнього, дослідницького та культурного простору. Описаний в посібнику **Кейс 5** є практичним прикладом успішної адвокаційної діяльності ГО “Жіноча професійна Ліга” в цьому напрямку. В складних умовах війни, коли офіс організації вимушений був тимчасово, на сім місяців, переїхати з Києва в Зальцбург, Ліга продовжила свою дослідницьку та адвокаційну роботу, вивчаючи сферу навчання і освіти дорослих. Аналітиків цікавила стійкість системи освіти дорослих в умовах війни та аналіз навичок та знань, які необхідні чоловікам та жінкам у сучасному турбулентному світі. Залучивши великий обсяг вторинної інформації, Ліга організувала асинхронні і синхронні онлайн-консультації з експертним

середовищем. Поєднання цих двох методів абсолютно виправдало себе і дало очікуваний результат – ґрунтовний документ “Аналітика навчання дорослих в Україні у контексті набуття членства в ЄС”.

Загалом, Посібник утримує актуальну інформацію про можливості адвокаційної діяльності ОГС, підводить певний підсумок багаторічним активностям однієї з них – Жіночої Професійної Ліги, посилаючись на досвід якої, відкриває неабиякі перспективи для розвитку громадянського суспільства.

Посібник супроводжується списком джерел інформації, що свідчить про серйозність і фундаментальність авторки Посібника та авторок кейсів, що також стане у нагоді його читачам.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРКУ ПОСІБНИКА ТА АВТОРОК КЕЙСІВ

Авторка посібника:

Олена Лазоренко – президентка ГО “Жіноча Професійна Ліга” та старша наукова співробітниця Інституту філософії ім. Г. Сковороди Національної Академії Наук України (Київ); 1996 року – IREX Вчений в Дюк Університеті (Дарем, США); 2019 року – запрошений вчений “ЮНЕСКО Інституту навчання протягом життя” (Гамбург, Німеччина); 2022 року – гостьова дослідниця Зальцбурзького університету прикладних наук (Зальцбург, Австрія) за фінансування Австрійської Академії Наук (JESH Fellow Researcher). Займається академічними дослідженнями, аналітикою, адвокаційною діяльністю і тренінгами.

Авторки кейсів:

Валентина Легка – членкиня правління ГО “Жіноча Професійна Ліга”; виконавча директорка ГО “Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України” (ФПБАУ, 1996–2022), MBA.

Ольга Гомілко – членкиня правління ГО “Жіноча Професійна Ліга” та професорка Інституту філософії імені Г. Сковороди НАНУ, Києво-Могилянської академії та Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова; стипендіат програми імені Фулбрайта, Пенсильванський державний університет (США), 1998–1999.

Марфа Скорик – консультантка з питань інституційного розвитку, кандидат філософських наук, старша наукова співробітниця, директорка Київського інституту гендерних досліджень.

Ніна Чала – асистентка президентки ГО “Жіноча Професійна Ліга” та професорка Національного університету “Києво-Могилянська академія”; керівниця Центру аналітики та бізнес-моделювання сталого розвитку НаУКМА; 2022 року – гостьова дослідниця Зальцбурзького університету прикладних наук (Зальцбург, Австрія) за фінансування Австрійської Академії Наук (JESH Fellow Researcher).

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- ¹ Див.: Bastick M., Whitman T. A Women`s Guide to Security Sector Reform. Washington, D. C.: The Institute for Inclusive Security and DCAF, 2013.
- ² Див.: Sustainable Development Report 2021. [Електронний ресурс]
<https://www.sdgindex.org/reports/sustainable-development-report-2021/>.
- ³ Див.: Sachs J., Kroll C., Lafortune G., Fuller G., Woelm F. (2021). The Decade of Action for the Sustainable Development Goals: Sustainable Development Report 2021. Cambridge: Cambridge University Press. [Електронний ресурс]
<https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2021/2021-sustainable-development-report.pdf>
- ⁴ Див.: Лазоренко Олена. Громадська участь та інституційний механізм з цілей сталого розвитку // Державна політика сталого розвитку України: базові засади (матеріали підготовки до Парламентських слухань 2021). Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку. Укладачі Харламова Г., Чала Н. К., 2022. 60–63 с. [Електронний ресурс]
<https://komprompol.rada.gov.ua/uploads/documents/31152.pdf>
- ⁵ Lazorenko O., Chala N. Brief Statement on the Current Civil Society Organizations Review of SDGs Process in Ukraine // Presented under 2020 Virtual Civil Society Forum, UNECE RFSD 18.03.2020. Кув. 5 р. [Електронний ресурс]
<https://communitypw.wixsite.com/publish/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-articles>
- ⁶ Прим. Слідуючи за ЮНЕСКО “Рекомендаціями з питань навчання та освіти дорослих 2015 р.”: UNESCO Institute for Lifelong Learning (2016). UNESCO Recommendation on Adult Learning and Education, 2015. [Електронний ресурс]
<http://uil.unesco.org/adult-education/unesco-recommendation/unesco-recommendation-adult-learning-and-education-2015>
- ⁷ Див.: Лазоренко Олена, Чала Ніна. Аналітична записка “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС”. ГО “Жіноча Професійна Ліга”. Зальцбург – Київ, 2022. 27 с. (електронне видання). [Електронний ресурс]
https://7b5bddc1-6b3d-4656-9ef1-011348d8f834.filesusr.com/ugd/22c8fo_22b4f4d9832f47ca8d-07a0c7416d0661.pdf
- ⁸ Див.: UNESCO Institute for Lifelong Learning (2022). CONFINTEA VII Marrakech Framework for Action: Harnessing the transformational power of Adult Learning and Education. С. 2. [Електронний ресурс]
<https://uil.unesco.org/adult-education/confintea/confintea-vii-marrakech-framework-action-harnessing-transformational-power>
- ⁹ Див.: Позиція УНП ФГС СхП щодо оцінки результатів саміту Східного партнерства 15 грудня 2021 року. “...Інвестиції у людей та суспільство знань, що входить до топ-10 цілей до 2025 року, має сенс розширити трактування шляхом можливості спрямовувати ці проекти не тільки на індивідуальну мобільність викладачів, дослідників, але й на напрямок проведення аналітичних досліджень, просвітницьких проєктів для дорослих як спільних для країн Східного партнерства, так і з фокусом на окрему країну”. [Електронний ресурс]
<http://eap-csf.org.ua/2021/12/22/rezultaty-samitu-skhp-2021-pozytsijnyj-dokument-unp/>
- ¹⁰ Див.: 2021 EaP CSF Position Paper on the Joint Staff Working Document on recovery, resilience and reform: post-2020 Eastern Partnership priorities “To make the EaP countries more economically competitive, Research and Innovation (R&I) and the modernisation of education systems are essential...”

Modernisation and innovation at all levels of education and training should also include the development of lifelong learning education and training programmes”. [Електронний ресурс]
<https://eap-csf.eu/wp-content/uploads/EaP-CSF-position-paper-on-post-2020-EaP-priorities.pdf>.

- ¹¹ Див.: Тематичний звіт: ЦСР 4 – Освіта 2030 для Політичного Форуму зі Сталого Розвитку, Нью Йорк, 2019. [Електронний ресурс]
<https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=30022&nr=2250&menu=3170>.
- ¹² Див.: Transforming Education Pre-Summit. 28 June – Global Engagement Day 29-30 June – Ministerial Segment. [Електронний ресурс]
<http://webcast.unesco.org/events/2022-06-TES-Pre-Summit/>
- ¹³ Уряд підтримав законопроект щодо освіти для дорослих. [Електронний ресурс]
https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-pidtrimav-zakonoproekt-shchodo-osviti-dlya-doroslih?fbclid=IwAR32eL9npYF6BjMUsZsj-dMX7j8jeR1cBZGYVs_XscZFzoidIFXGQVEX3zI.
- ¹⁴ У Рекомендації Ради ЄС про ключові компетенції для навчання впродовж життя від 17 січня 2018 року (англ. Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning, 2018/0008) схвалено оновлену редакцію ключових компетенцій для навчання впродовж життя. До таких компетенцій належать: грамотність; мовна компетентність; математична компетентність та компетентність у науках, технологіях та інженерії; цифрова компетентність; особиста, соціальна та навчальна компетентність; громадянська компетентність; підприємницька компетентність; компетентність культурної обізнаності та самовираження.
- ¹⁵ Див.: European Commission. Adult learning initiatives. Online:
<https://education.ec.europa.eu/education-levels/adult-learning/adult-learning-initiatives>
- ¹⁶ Лазоренко О. О., Чала Н. Д., Гомілко О. Є., Кожина А. В. Навчальні потреби жінок в Україні: аналітичний звіт дослідження. Брошура. Київ: Видавництво “Наукова думка”, 2020. [Електронний ресурс]
https://7b5bddc1-6b3d-4656-9ef1-011348d8f834.filesusr.com/ugd/25c1c7_c4e5d572bbb840168eb-5cb5f7cf15804.pdf
<https://communitylpw.wixsite.com/publish/brochure>
- ¹⁷ Див.: Economist Intelligence Unit. Women’s economic opportunity: A new global index and ranking. [Електронний ресурс] https://graphics.eiu.com/upload/weo_report_june_2010.pdf

РЕЗЮМЕ ПОСІБНИКА

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- ВПО** – внутрішньо переміщені особи
ВРУ – Верховна Рада України
ГД ООН – Глобальний Договір ООН
ЄК – Європейська Комісія
ЄС – Європейський Союз
Ліга – ГО “Жіноча Професійна Ліга” \ LPW – NGO “League of Professional Women”
МЕРТ – Міністерство економічного розвитку і торгівлі
МОН – Міністерство освіти і науки України
НАК – Національна Агенція Кваліфікацій
НОД – навчання та освіта дорослих
ОГС – організації громадянського суспільства
ООН – Організація Об’єднаних Націй
УНП ФГС СхП – Українська Національна Платформа Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства
Посібник – “Адвокація: практичний посібник для громадських експертів”
УС ПГС – Українська сторона Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС
ФГС СхП – Форум громадянського суспільства Східного Партнерства
ЦСР – Цілі сталого розвитку
ЮНЕСКО – Організація Об’єднаних Націй з питань освіти, науки і культури
- ECE-RCSEM** – Regional Civil Society Engagement Mechanism
HLPF – High Level Political Forum
UNECE – The United Nations Economic Commission for Europe
UN DESA – UN Department of Economic and Social Affairs
UIL – UNESCO Institute for Lifelong Learning
VNR – Voluntary National Review
WMG – Women’s Major Group

КОНТЕКСТ

Посібник з адвокаційної діяльності для експертів громадського сектору України написаний та опублікований онлайн в дуже обмежені терміни проєкту (у жовтні 2022 – січні 2023 року), і в умовах жакливої агресії Росії проти України, яка набула нової повномасштабної військової фази 24 лютого 2022 року. Восени 2022 року агресор розпочав терор об'єктів цивільної енергетичної інфраструктури країни, що спричинило тривалі перебої з надання базових послуг у містах та селах (електро-, тепло-, водо- постачання, інтернету та мобільного зв'язку), включно зі столицею України, Києвом. Цей російський терор призвів до додаткових страждань українців та загрози базовому праву на життя для мільйонів людей по всій країні.

Водночас українське громадянське суспільство проявляє **стійкість** та рішучість не тільки у підтримці його захисників та захисниць, але й в активних діях по формуванню візії майбутнього повоєнної країни, як у його дороговказях, так і в методах, напрямках взаємодії, діалогу громадянського суспільства з владними інституціями (урядом, парламентом, місцевими органами влади) та участі у прийнятті рішень.

Одним з таких методів впливу на владні інституції, їхню політику та політичний простір є **адвокація**. Загалом у практиці та дослідженнях взаємодії громадян і влади має місце декілька термінів, які використовуються як синоніми до терміна “адвокація”, зокрема: “адвокаси”, “громадянське представництво” чи “представлення інтересів та захист прав громадян”, “адвокатування”. У Посібнику свідомо не будемо

вдаватися до нюансів застосування кожного з них, найчастіше вживаючи термін “адвокація”.

Існує велика кількість підходів та визначень поняття адвокації, які ми залишимо за лаштунками аналізу в Посібнику. У рамках цього електронного видання **адвокація** буде **визначена** як **метод впливу на владні інституції, їхню політику та політичний простір з метою досягти певних змін чи вдосконалення політики шляхом прийняття рішень, законів або публічних практик на місцевому, національному, регіональному чи міжнародному рівнях**. Під час адвокаційної діяльності відбувається привернення суспільної уваги до певної проблеми та підштовхування осіб, відповідальних за прийняття рішення, до розв'язання цієї проблеми. Цей процес вимагає роботи з іншими людьми та організаціями для здійснення перетворень.

МЕТА

Мета цього Посібника – сприяти залученню читачів, а також громадських експертів та експерток, представників та представниць організацій громадянського суспільства (ОГС), зацікавлених жінок і чоловіків **до діалогу з владними структурами** (урядом, парламентом, місцевими органами влади) **та впливу** на прийняття рішень в Україні. А також надати інформацію, що може бути у нагоді ОГС, громадам під час адвокаційної діяльності на регіональному та міжнародному рівнях (з органами управління міждержавних структур, наприклад, ЄК, UN DESA, UNECE тощо).

АУДИТОРІЯ

Основна аудиторія Посібника:

- громадські експертки та експерти, які вже долучились (див. сторінку сайту “Експерти Жіночої Професійної Ліги” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/experts>), та які приєднаються у майбутньому (як це зробити, читайте на сайті у розділі “Членство” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/membership>) нашої жіночої мережі;
- зацікавлені представники організацій громадянського суспільства та місцевих громад;
- викладачі, дослідники та незалежні фахівці зі сфер ЦСР, НОД, уповноваження жінок, євроінтеграції.

Олена Лазоренко, яка є авторкою усіх розділів Посібника, а також першого кейсу, не претендуючи на вичерпність подачі інформації та висновків щодо адвокації, спирається у цьому Посібнику на вітчизняну багаторічну практику у сфері аналітики та адвокації, очолюваної нею жіночої громадської організації. Авторка керується результатами власних академічних досліджень, а також напрацюваннями партнерських національних та міжнародних платформ і структур тільки у чотирьох сферах (у кожній з яких є вибрані певні пріоритетні тематики):

- (1) цілі сталого розвитку (далі – ЦСР);
- (2) навчання та освіти дорослих (далі – НОД);
- (3) представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок (далі – уповноваження жінок);
- (4) європейської інтеграції (далі – євроінтеграція).

До підготовки практичних кейсів за означеною вище тематикою, були також запрошені авторитетні колежанки: **майстер ділового адміністрування Валентина Легка (кейс 2), професор Ольга Гомілко (кейс 3), кандидат філософських наук Марфа Скорик (кейс 4), професор Ніна Чала (кейс 5)**. Післямова написана науковим редактором Посібника, **професором Людмилою Филипович**.

СТРУКТУРА

Структура Посібника: список скорочень, вступ з оглядом теми адвокації; чотири розділи, кожен з яких містить практичний один або два кейса з фокусом на проблематику розділу (загалом 5 кейсів); післямови, інформація про авторку посібника, авторок кейсів та джерел інформації інформації, і резюме українською та англійською мовами.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЗМІСТУ

Вступ розпочинається з характеристики процесу адвокаційної діяльності. Запропонована авторкою схема може бути використана щодо просування змін у різних сферах життя: економічній, політичній, освітній, науковій, культурній чи військовій. Починаючи рух до мети вашої адвокаційної діяльності, перш за все потрібно дізнатися про існуючі проблеми і потреби, які присутні в обраній сфері. Результатом вашої діяльності можуть стати конкретні рекомендації різним інституціям чи певним особам. Необхідно акумулювати зусилля, формуючи коаліцію і вибудовуючи партнерство із спорідненими організаціями. Якщо ви плану-

єте адвокаційну кампанію, то має сенс розробити план дій, спрямований на поетапне розв'язання проблеми. На цьому адвокація не завершується, оскільки ви відповідальні за імплементацію / впровадження ваших рекомендацій. Якщо ви хочете побачити результати вашої праці, постійно спілкуйтеся з тими, від кого залежить позитивне вирішення, запитуйте, інформуйте, слідкуйте, вимагайте, покажіть свою зацікавленість у результативному розв'язанні проблеми. Схематично форми адвокаційної діяльності показані на Схемі 1, а більш повна характеристика, кожної форми представлені у Посібнику.

Схема 1.
Форми адвокаційної діяльності – адвокація для змін

РОЗДІЛ 1.

СФЕРА “ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ”

Параграф перший цього розділу Посібника сфокусований на огляду тематики Порядку денного до 2030 року, який містить 17 ЦСР, 69 глобальних завдань та ряд індикаторів, які були адаптовані з урахуванням специфіки національного розвитку України. Вітчизняний Порядок денний до 2030 року має 17 ЦСР (кількість ЦСР не можна було змінюва-

ти), до яких входять 86 національних завдань та 172 індикатори для моніторингу процесу їх досягнення. Згідно з Індексом ЦСР, рейтинг України складає 75,51 балів, що відповідає 36 місцю серед 165 країн світу. У розділі подаються базові факти та події щодо національного урядового рівня імплементації Порядку денного до 2030 року в Україні.

Схема 2. ЦСР для України

Аналізуючи зміни, які внесли COVID-19 і війна в процес сталого розвитку світу та України, авторка підкреслює важливість запровадження національного інституційного механізму з ЦСР на рівні уряду, парламенту, з включенням місцевих органів влади, а також залученням організацій громадянського суспільства, самих громадян та інших зацікавлених сторін. Розглядаючи процес становлення і удосконалення діяльності Міжвідомчої робочої групи, яка вико-

нує роль національного інституційного механізму, маркуючи недоліки в її діяльності (відсутність інституційної чіткості, ролей та розподілу відповідальності між урядовими установами та іншими зацікавленими сторонами), авторка, з метою уникнення різноманітних ризиків, слушно пропонує розширити членство в групі за рахунок включення до її складу, крім владних структур, представників організацій громадянського суспільства.

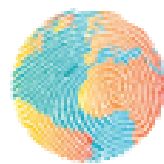
1.2. Міжнародні та національні платформи, структури та недержавні організації, мережі, з якими співпрацює Жіноча Професійна Ліга для імплементації, моніторингу та адвокації цілей сталого розвитку

Жіноча Професійна Ліга є членом міжнародних ініціатив з впровадження, моні-

торингу, оцінки ЦСР з боку зацікавлених сторін: **Women's Major Group, UN Global**

Смарт та місцевої мережі Глобального Договору ООН в Україні, Action for

Sustainable Development. Детальніше про це йдеться у повному тексті Посібника.

ACTION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Кейс 1. Залучення громадянського суспільства до адвокації, імплементації та моніторингу Цілей сталого розвитку: приклад Жіночої Професійної Ліги

Цей кейс ґрунтується на декілька річному практичному авторському досвіді адвокаційної роботи у сфері цілей сталого розвитку на національному, регіональному та глобальному рівнях. Починаючи з 2016 року громадські експерти Жіночої Професійної Ліги брали участь у національних консультаціях з адаптації “Порядку денного до 2030 року”, які проводило Міністерство економічного розвитку та торгівлі України та Програма розвитку ООН, де зосередилася на пропозиціях для уточнення або запровадження нових національних завдань з метою сталого розвитку з фокусом на ЦСР 4, ЦСР 5 і ЦСР 8,

які були визначені як пріоритетні для Ліги у процесі імплементації, дослідження, моніторингу та адвокації. У 2020 році громадські експерти були задіяні у консультаціях та підготовці рекомендацій першого урядового “Добровільного національного огляду України”. Досвід локалізації ЦСР в Україні був представлений авторкою в декількох англомовних публікаціях для німецького онлайн журналу Arts Management Quarterly, 2017 році та для міжнародного порталу “Переосмислення демократії” (англ. Reimagining Democracy), який адмініструє CIVICUS, влітку 2018 року.

Схема 3. Пріоритетні для Жіночої Професійної Ліги (LPW) Цілі сталого розвитку.

Кейс 2. Включення професії в досягнення цілей сталого розвитку

ЦСР, які ще називають “глобальними цілями”, це є загальний заклик до дій, представників та представниць різних професій та занять. У кейсі членкині правління Жіночої Професійної Ліги та виконавчої директорки Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ), коротко опи-

саний її особистий досвід від першого знайомства з тематикою ЦСР під час 60-тої сесії Комісії ООН з прав жінок у Нью-Йорку до визначення пріоритетних восьми цілей сталого розвитку (ЦСР 4, ЦСР 5, ЦСР 8, ЦСР 9, ЦСР 12, ЦСР 13, ЦСР 16 та ЦСР 17), переглянувши стратегічні напрямки діяльності ФПБАУ.

РОЗДІЛ 2.

СФЕРА НАВЧАННЯ ТА ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

2.1. Наступною сферою адвокаційної та аналітичної діяльності Ліги (а також залучених нами внутрішніх та зовнішніх громадських експертів), є навчання та освіта дорослих (НОД), англійською це перекладається як Adult Learning & Education (ALE). Навчання та освіта дорослих у Посібнику, трактується як стала діяльність, спрямована на набуття, визнання та застосування ключових навичок та обмін ними між молоддю та дорослими. НОД має три ключові сфери навчання дорослих: грамотність і початкові навички; безперервна освіта та професійні навички; а також ліберальне виховання і громадянську освіту та навчання. Проблематика навчання та освіти для всіх (включаючи дорослих) входить до топ-10 цілей Східного партнерства до 2025 року, має відображення у Позиційному документі Форуму СхП (2021 рік), входить до відповідної частини Угоди про асоціацію Україна-ЄС, ця тематика є предметом імплементації, моніторингу міжнародних зобов'язання

України, наприклад, відображених у ЦСР 4 (“Якісна освіта”), яка схвалена країнами ЄС та України на період 2015–2030 років.

Нові реалії повномасштабної військової агресії Росії проти України 24 лютого 2022 року призвели до погіршення доступу до освіти і навчання як для дітей та молоді, так і для дорослих. Окрім того, на створення нових реалій у цій царині має вплив подана Президентом України 28 лютого 2022 р. та прийнята Європейською Радою 23 червня 2022 р. заявка України на статус країни-кандидата на вступ до ЄС. Статус кандидата на вступ до ЄС серед іншого потребує гармонізації підходів щодо навчання та освіти дорослих в країні, та для її громадян за кордоном (які перебувають під тимчасовим захистом, діаспора). Необхідність нової освітньої політики для дорослих визнана нарешті владою України, свідченням якої стало затвердження Кабінетом Міністрів України 9 лютого 2022 року та передання до Верховної Ради України законопроекту “Про освіту дорослих”.

2.2. Співпраця за напрямком НОД

Жіноча Професійна Ліга підписала Меморандум про взаєморозуміння з **Зальцбургським глобальним семінаром (Salzburg Global Seminar)** (Австрія).

На національному рівні для такої співпраці у царині НОД, ми започаткували “**Партнерство з навчання дорослих**” (далі –

Партнерство), що, як відкрита для долучення неформальна ініціатива, з'явилося у 2021 році.

Короткий огляд щодо Партнерства наведений у **Кейсі 3**.

Партнерство з навчання дорослих

Partnership on Adult Learning

Кейс 3. Навчання та освіта дорослих у практичних діях

В кейсі представлено огляд аналітичної та адвокаційної діяльності Жіночої Професійної Ліги у сфері освіти та навчання дорослих в Україні. Представлено ініціативу Ліги “Партнерство з навчання дорослих” як міжсекторальну неформальну ініціативу, яка розпочалась в Україні у 2018 році з метою розбудови середовища для створення системи навчання впродовж усього життя.

Також з 2021 року Ліга створила можливості для приєднання зацікавлених організацій та експертів до своєї ініціативи. У кейсі описано виконання та зміст дослідницького проекту “Аналіз навчальних потреб жінок в Україні” (2020–2022 роки), що профінансований CIVICUS Solidarity Fund. Викладено огляд аналітичних доробків Ліги, котрі являють собою результат наукової роботи її членів.

РОЗДІЛ 3.

СФЕРА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК

3.1. Сфера представлення інтересів та розширення прав і можливостей жінок в Україні – у центрі уваги Жіночої Професійної Ліги. Тут ми фокусуємося на проблематиці розши-

рення прав і можливостей жінок в освітній та економічній царині. Отже, наша адвокаційна та аналітична діяльність зосереджена на освітній та економічній уповноваженості жінок.

3.2. Міжнародна та національна адвокаційна співпраця за напрямком представлення інтересів та розширення можливостей жінок

Будучи членом Національної платформи «Рівні права та можливості» (Україна) та деякими зарубіжними інституціями й мережами (**NGO Committee on the Status of Women / NY** (США) та **CIVICUS**), Ліга ефективно використала свій досвід, щоб включитися в підготовку моніторингових звітів, взяти участь у проведенні діалогу з питань прав жінок у рамках виконання зобов'язань з прав

жінок, взятих Україною, відповідно до різних міжнародних документів.

Кейс 4. Адвокаційна робота українських жіночих організацій у рамках виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Пекінської платформи дій «Пекін +25»

В кейсі представлена виконана 2019 року моніторингова та адвокаційна робота українських жіночих організацій щодо стану дотримання прав жінок, з опорою на залучення міжнародних моніторингових механізмів, а саме – Пекінської платформи дій. Описано процес паралельного звітування жіночими організаціями за 25-річний період імплементації в Україні Пекінської платформи дій; а також, написання ними першого за чверть сторіччя паралельного звіту «Пекін + 25: Україна», самостійно виконаного лише ресурсами партнерських жіночих організацій. Висвітлені подальші адвокаційні кроки жіночої громадськості у її діалозі з урядом України та з глобальною феміністською спільнотою, зроблені на основі цього звіту. Показані окремі результати діяльності.

Фото. Київ, Україна, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, 20.09.2019. Жіночі організації презентують Паралельний звіт спільно з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

РОЗДІЛ 4.

СФЕРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

4.1. Логічним завершенням змістовної частини Посібника став останній **четвертий розділ**, в якому розкриваються адвокаційні можливості Ліги в сфері європейської інтеграції. Усвідомлюючи всю важливість євроінтеграційних орієнтацій України і підтримуючи її конкретні кроки в отриманні статусу кандидата в Європейський Союз, Ліга

сфокусувалася на залученості до єдиного європейського освітнього, дослідницького та культурного простору. Заради цієї діяльності ми співпрацюємо з нашими колегами у рамках проєвропейських платформ, реалізуємо проєкти та працюємо з партнерами в ЄС на індивідуальному рівні як експерти, дослідники, освітяни, громадські та культурні діячки.

4.2. Проєвропейські національні та міжнародні платформи за участю Жіночої Професійної Ліги

УКРАЇНЬСЬКА СТОРОНА

ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС

Жіноча Професійна Ліга є членом Робочої групи 6 (РГ 6), **Української сторони платформи громадянського суспільства Україна – ЄС** (УС ПГС)

<https://eu-ua-csp.org.ua/>, Фейсбук:

<https://www.facebook.com/eu.ua.platform/>

Робоча група 6 має назву “Наука та технології, інформаційне суспільство, освіта, навчання та молодь, культура і спорт”, та об’єднує організації громадянського суспільства (ОГС) та інші зацікавлені сторони, які займаються цими питаннями.

УКРАЇНЬСЬКА
НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА

ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Жіноча Професійна Ліга також є членом Робочої групи 4 (РГ 4), **Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства** (УНП ФГС СхП) (<http://eap-csf.org.ua/>)

Фейсбук

<https://www.facebook.com/unp.eap.csf/>.

До УНП ФГС СхП Ліга приєдналася влітку 2020 року. Назва РГ 4 “Контакти між людьми”.

В рамках УНП ФГС СхП діяльність Ліги зосереджено на експертному аналізі та рекомендаціях за напрямками (1) навчання та освіти дорослих і (2) розширення економічних можливостей жінок для тих, хто приймає рішення в Україні, країнах Східного партнерства та країнах ЄС.

Кейс 5. Практичний приклад адвокаційної діяльності ГО “Жіноча професійна Ліга” за напрямком європейська інтеграція в умовах війни

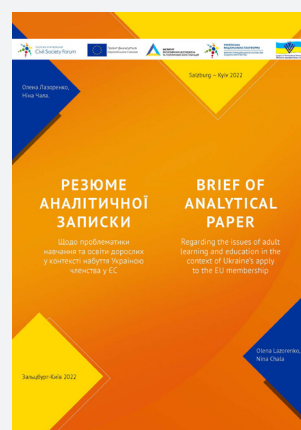
Кейс описує практику розбудови адвокаційної діяльності Ліги за напрямком євроінтеграція в умовах війни. Йдеться про реалізацію ініціативи “Аналітика навчання дорослих в Україні у контексті набуття членства в ЄС”, яка була підтримана УНП ФГС СхП.

В складних умовах війни, коли офіс організації вимушений був тимчасово на сім місяців переїхати з Києва в Зальцбург, Ліга продовжила свою дослідницьку та адвокаційну роботу, вивчаючи сферу навчання і освіти дорослих. Аналітиків цікавила стійкість системи освіти дорослих в умовах війни та аналіз

навичок і знань, які необхідні чоловікам та жінкам у сучасному турбулентному світі.

Залучивши великий обсяг вторинної інформації, Ліга організувала асинхронні й синхронні онлайн-консультації з експертним середовищем. Поєднання цих двох методів абсолютно виправдало себе і дало очікуваний результат – ґрунтовний документ та його резюме українською та англійською мовами:

Діалог з владою на рівні комітетів ВРУ відбувся завдяки інформуванню її представників та презентації наших рекомендацій.

Олена Лазоренко, Ніна Чала. Аналітична записка “Щодо проблематики навчання та освіти дорослих у контексті набуття Україною членства у ЄС”. ГО “Жіноча Професійна Ліга”. Зальцбург–Київ, 2022. 27 с. [електронний документ]
<https://communitylpw.wixsite.com/publish/eu-integ-ua>

У Післямові зазначається, що загалом Посібник подає актуальну інформацію про можливості адвокаційної діяльності організацій громадянського суспільства, підводить певний підсумок багаторічним видам діяльності однієї з них – Жіночої Професійної Ліги, посиляючись на досвід якої, відкриває

неабиякі перспективи для розвитку громадянського суспільства в Україні.

Посібник супроводжується списком джерел інформації, що свідчить про серйозність і фундаментальність авторки Посібника та авторок кейсів, що також стане у нагоді його читачам та майбутнім громадським експертам та експерткам.

GUIDE BRIEF

Full text's reference:

Olena Lazorenko. Advocacy: A practice guide for Civil Society Experts. Kyiv, Stylos Publishing House, 2023. 85 p. [Electronic edition].

<https://communitylpw.wixsite.com/publish/guide-adv>

Abstract

This advocacy guide and brief have been developed to encourage expert, civil society dialogue with government institutions, enhance their impact on decision-making in Ukraine and to provide civil society organizations and other stakeholders information which may improve advocacy activities at the national, regional (European) and international levels. The analytical and advocacy activity of the League of Professional Women is focused on four main areas: (1) Sustainable Development Goals (SDGs); (2) Adult Learning and Education (ALE); (3) Women's Empowerment, and; (4) European Integration. All are summarized within the respective sections and paragraphs of this guide. This Guide also presents five practical cases based on real experiences of civil society experts from each of the aforementioned areas.

This electronic Guide is intended to be used by those members of civil society interested in advocacy. Particularly, local community actors, researchers and independent experts in SDGs, ALE, Women's Empowerment and European Integration.

LIST OF ABBREVIATIONS

- Agenda 2030** – 2030 Agenda for Sustainable Development
ALE – Adult Learning and Education
CSOs – Civil Society Organizations
IDPs – internally displaced persons
Rada – Verkhovna Rada of Ukraine (Parliament)
EC – European Commission
EU – European Union
ECE-RCEM – Regional Civil Society Engagement Mechanism
EaP CSF – Eastern Partnership Civil Society Forum
Guide – “Advocacy: A practice guide for civil society experts”
HLPF – High Level Political Forum
LPW – NGO “League of Professional Women”
MEDT – Ministry of Economic Development and Trade
MESU – Ministry of Education and Science of Ukraine
NAQ – National Agency for Qualifications
SDGs – Sustainable Development Goals
UN – United Nations
UNP EaP CSF – Ukrainian National Platform of the Eastern Partnership Civil Society Forum
UP EU-UA CSP – Ukrainian Part of the EU-Ukraine Civil Society Platform
UNESCO – United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
UN GC – United Nations Global Compact
UNECE – The United Nations Economic Commission for Europe
UN DESA – UN Department of Economic and Social Affairs
UIL – UNESCO Institute for Lifelong Learning
VNR – Voluntary National Review
WMG – Women’s Major Group

CONTEXT

This Advocacy Guide for Ukrainian civil society experts, has been written and published online within the timeframe of the Project on “*Recovering Capacity of Ukrainian Women Network for Advocacy & Analytics Activities*” (October 2022 – January 2023); during the Russian Federation’s horrifying aggression against Ukraine, which entered a new, full-scale military phase on February 24, 2022. In the autumn 2022, the aggressor extended its terrorism against Ukraine’s energy infrastructure causing long-term disruptions in the provision of basic necessities (i.e., electricity, heating, water, as well as internet and communication channels) throughout Ukraine, including its capital Kyiv. This Russian terror has greatly increased the suffering of millions of Ukrainians everywhere; gravely impacting their basic right to life.

At the same time, Ukraine’s civil society has continued to demonstrate multi-tiered **resilience** and determination. This resilience is not only exemplified by the manner in which it supports Ukraine’s defenders, but also in the active formation of a vision of Ukraine’s post-war future. This is reflected by civil society’s guidelines and methods, directions, interactions, dialogues with power institutions (government, parliament and local authorities) and participation in decision-making processes.

Advocacy is an important method for influencing power institutions, their policies and political spaces. There are many approaches to, and definitions of advocacy, they fall beyond the scope of the analysis put forth in this guide. Several synonyms for “advocacy” are used in practice and during the researching of interactions between civilians and authorities, namely: ad-

vocacy; civic representation or representation of interests and protection of citizens’ rights, and; advocacy activity. The specifics of these terms and their definitions also fall beyond the scope and the purpose of this guide where they are covered by the general term “advocacy”.

Within the framework of this electronic edition, **Advocacy** is *defined as* a method of influencing power institutions, **their policy and political space with the aim of achieving certain changes or improving policy through decisions, laws and public practices at the local, national, regional and international levels**. Advocacy calls public attention to certain problems and engages those responsible for resolving them. This process requires cooperation between individuals and organizations.

OBJECTIVE

The objective of this Guide is twofold: 1) To encourage readers, including civic experts, representatives of the civil society organizations (CSOs), committed women and men to enter **a dialogue with power institutions** (government, parliament and local authorities) **and influence** decision-making in Ukraine. 2) To provide information on the practice of advocacy which may be instrumentalized by CSOs and communities during their advocacy activities at the local, national, regional and international levels (e.g., the EC, UN DESA, UNECE etc.).

AUDIENCE

The **main target audience of this Guide** includes:

- Current and future civic experts of the

LPW network (please visit the “LPW Experts” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/experts> and “Membership” <https://communitylpw.wixsite.com/publish/membership> pages on our site);

- committed CSOs and local community representatives;
- academics, researchers and independent experts engaged in the SDGs, ALE, Women Empowerment and European Integration fields.

Dr. Olena Lazorenko is the author of this **Guide** and of **Case 1**. Her deep knowledge and understanding of national, long-term analytical and advocacy practices has been gained through her own practice and the non-governmental organization which she leads. Without purporting to provide a comprehensive data and conclusions on advocacy, the author is guided by the results of her own academic research and the best practices of partnered domestic, international platforms and structures. This Guide is limited to the following four areas (certain priority topics

have been chosen in each area):

- (1) Sustainable Development Goals (SDGs);
- (2) Adult Learning and Education, (ALE);
- (3) Women’s Empowerment, (WE);
- (4) European integration, (Euro integration).

High-profile colleagues have been invited to prepare practical **cases** on the aforementioned topics. They include Ms. **Valentina Legka**, MBA (**Case 2**), Professor **Olga Gomilko (Case 3)**, Dr. **Marfa Skoryk (Case 4)** and Professor **Nina Chala (Case 5)**. Professor **Liudmyla Phylypovych**, Scientific Editor of the Guide, is the author of the **Concluding Remarks**.

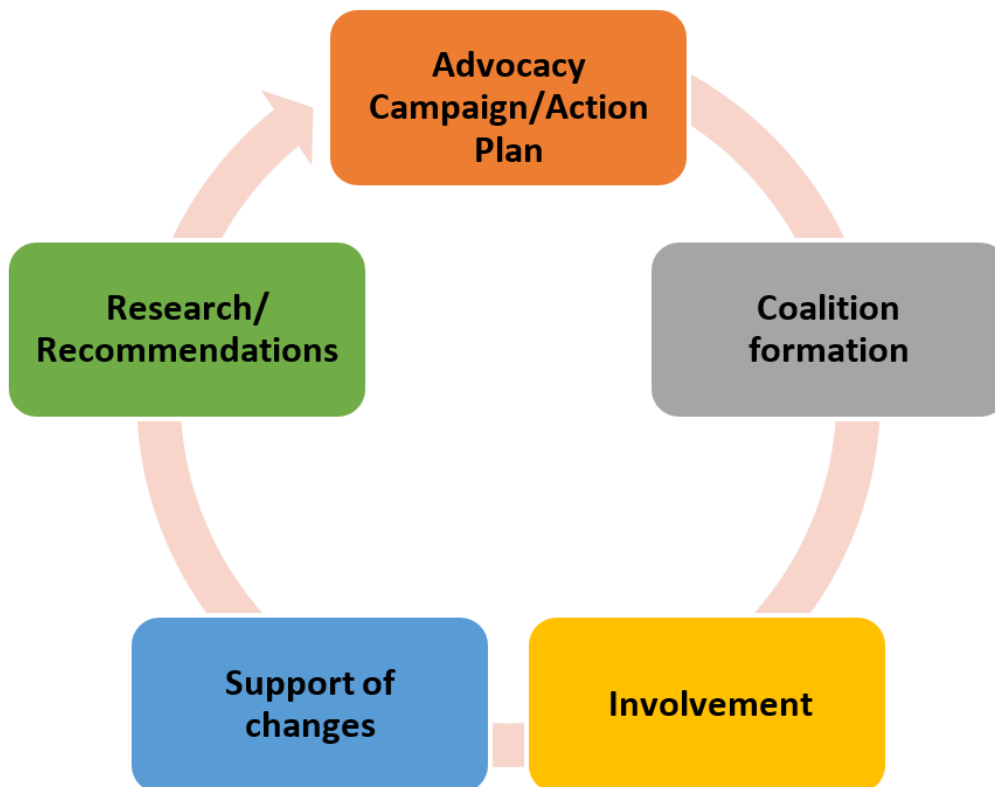
STRUCTURE

This Guide’s structure comprises a list of abbreviations, an introductory chapter about advocacy; four sections each containing one or two topic-focused practical cases (five cases overall); concluding remarks, background information about the authors, reference information and Guide’s briefs in Ukrainian and English.

BRIEF OVERVIEW

The introductory chapter starts with the characteristics of the advocacy process. The schemes proposed by the author can be used to promote changes in various areas: economic, political, educational, scientific, cultural and military. To achieve advocacy goals, it is first necessary to be aware of the specific needs and problems that exist within the specific area of focus. The activity results may be the formulation of specific recommendations to various institutions or certain individuals. It is necessary to accumulate the efforts, form a coalition and build partnerships with related organizations. If

planning an advocacy campaign, it is important to develop a step-by-step action plan aimed at the resolving the problem. This leads to the next advocacy stage; the implementation of recommendations. To reap results, it is recommended to maintain communication with those responsible for the positive solution by: asking them questions, keeping them informed, tracking their work, requiring results, and showing commitment to resolving the problem efficiently. Scheme 1 illustrates the stages of advocacy. Their comprehensive characteristics are represented further in this Guide

Scheme 1: Forms of Advocacy – Advocating Change

SECTION 1: SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

The first paragraph of this Section focuses on the overview of Agenda 2030, which contains 17 SDGs, 69 global targets and some indicators adapted to the specifics of Ukraine's national development. Agenda 2030 for Ukraine contains 17 SDGs (this number is fixed). They consist of 86 national SDG targets and 172 indicators for mon-

itoring the implementation process. According to the SDG Index, Ukraine's rating is 75.51 points, coming in 36th place among 165 countries of the world. The basic facts and events concerning the national governmental level of implementation of the Agenda 2030 in Ukraine are considered in this section.

Scheme 2: SDGs for Ukraine (in Ukrainian)

Within the context of sustainable development both globally and within Ukraine, the importance of implementing the SDGs national institutional mechanism at the governmental, parliamentary and local levels, and the involvement of CSOs, citizens themselves and other stakeholders must be stressed particularly when considering the changes brought on by COVID-19 and Russia's war against Ukraine. Further, after monitoring and evaluating the

Intergovernmental Working Group activity development and improvement process (which plays the role of the national institutional mechanism), deficiencies in the Working Group's activity have been noted (i.e., absence of institutional preciseness, distribution of roles and responsibility among governmental institutions and other stakeholders), it is recommended here that representatives of civil society be included into the Intergovernmental Working Group.

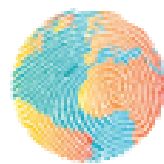
1.2 The International and National Platforms and Non-Governmental Organizations, the League of Professional Women Cooperates with to Implement, Monitor and Advocate Sustainable Development

LPW is a part of the international initiative implementing, monitoring and as-

sessing the SDGs from the stakeholder's side: **Women's Major Group, UN Glob-**

al Compact and local network of UN Global Compact in Ukraine, Action

for Sustainable Development. Please see more details in the full text of the Guide.

ACTION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Case 1: The Involvement of Civil Society in Advocating, Implementing and Monitoring of Sustainable Development Goals: The League of Professional Women Case

This case is based on the knowledge drawn from numerous years of practical experience gained in SDGs advocacy at national, regional and global levels. Starting in 2016, LPW civic experts partook in national consultations for adapting Agenda 2030 which were conducted by the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine and the United Nations Development Programme. The focus was on clarifying and localizing national SDGs. In the process of implementation, analysis, monitoring and advocacy in Ukraine SDG 4, SDG

5 and SDG 8 were identified as priorities for the LPW. In 2020 LPW civic experts provided consultation and prepared recommendations for the first Voluntary National Review of the Government of Ukraine. The Ukrainian experience in SDGs localization was presented by the author of this Guide in several English-language editions for the German online magazine “Arts Management Quarterly”, 2017 and for international portal “Reimagining Democracy”, administered by CIVICUS, in summer 2018.

Scheme 3: Priority Sustainable Development Goals for LPW.

Case 2: Inclusion of Profession Activities in Achievement of Sustainable Development Goals

The SDGs (also known as Global Goals) are a general call to action for representatives from varying professions and occupations. A member of the LPW Board and the Executive Director of the Ukrainian Federation of Professional Accountants and Auditors (UFPAA) briefly describes her personal experience in Case 2.

From becoming acquainted with the SDGs during the 60th session of the UN Commission on the Status of Women in New York to reviewing the UFPAA strategy and defining the eight priority sustainable development goals (i.e., SDG 4, SDG 5, SDG 8, SDG 9, SDG 12, SDG 13, SDG 16 and SDG 17).

SECTION 2:

ADULT LEARNING AND EDUCATION IN UKRAINE

2.1. Adult learning and education (hereinafter – ALE) are another area of advocacy and analytical activity of the LPW and engaged internal and external civic experts. ALE is defined here as a sustainable activity aimed at the acquisition, recognition and application of key competences and their exchange between youth and adults. ALE is composed of three key adult learning areas: (a) literacy and basic skills; (b) continuing education and vocational skills, and; (c) liberal, popular and community education and citizenship skills. Learning and education for all, including adults, is one of the top ten targets of the Eastern Partnership for 2025. It is reflected in the Opinion of the Eastern Partnership Civil Society Forum 2021, and is a part of the relevant Article of the European Union-Ukraine Association Agreement. The issue of learning and education for all is a subject of the implementation and monitoring of Ukraine's international obligations and is reflected in SDG 4: Quality Education, approved by the EU countries and Ukraine for the period 2015 – 2030.

Since February 24, 2022, Ukraine's new reality of being the target of Russia's the full-scale military war has also resulted in reduced access to learning and education for children, youth and adults alike. Moreover, *the application of Ukraine for granting of candidate status for EU membership* submitted by the President of Ukraine on February 28, 2022 and its approval by the European Commission on June 23, 2022 has created a *new reality* in this area. The application for the granting of EU membership candidate status requires the harmonization of approaches to adult learning and education for Ukrainian within the country as well as those residing abroad (i.e., citizens of Ukraine under temporary protection and Ukrainian diaspora). The Cabinet of Ministers of Ukraine has finally accepted the necessity of a new learning policy for adults. On February 9, 2022, it approved the draft law on «Adult Education in Ukraine» and submitted it to the Parliament of Ukraine.

2.2. Cooperation in Adult Learning and Education

The League of Professional Women signed a Memorandum of Understanding (MoU) with **Salzburg Global Seminar** (Austria)

LPW also co-founded the informal «**Partnership on Adult Learning**» (henceforth, Partnership) for cooperation in the area of ALE in 2018; it became an open initiative on the national level in 2021. Case 3 presents a brief overview of this Partnership.

Партнерство з навчання дорослих

Case 3: Adult Learning and Education in Real Practice

This case represents an overview of the analytical and advocacy activity of the League of Professional Women in the area of adult learning and education in Ukraine. It covers the LPW's informal cross-sectional initiative «Partnership on Adult Learning», which was founded in 2018 to develop a system of life-long learning and its integral component. In

2021 it became open for participation by various stakeholders and experts. This case also describes the implementation and content of the “Women's Learning Needs Analysis in Ukraine” Project (2020-2022) funded by the CIVICUS Solidarity Fund and an overview of LPW's analytical results of its members' scientific work.

SECTION 3: WOMEN'S EMPOWERMENT

3.1. Since being founded in 1997, the area of women's empowerment has been at the center of the LPW's attention. LPW is focused on women's

economic and educational empowerment; thus, its analytical and advocacy activities are focused on these issues.

3.2. International and National Advocacy Cooperation in Women's Empowerment

LPW is a member of Ukraine's National Platform for **"Equal Rights and Opportunities"** as well as foreign institutions and networks (e.g., **NGO Committee on the Status of Women/ NY (USA)** and **CIVICUS**). The LPW uses its experience efficiently by preparing monitoring reports and partaking in a dialogue on women's empowerment within the framework of the fulfillment of

Ukraine's obligations under various international documents.

Case 4: Advocacy of Women's Organizations Within the Framework of the Fulfillment of Obligations Undertaken by Ukraine in Accordance with the Beijing Platform for Action "Beijing +25"

This case presents the 2019 monitoring and advocacy activity of Ukrainian women's organizations in the promotion of women's rights based on the "Beijing Platform for Action" international monitoring mechanisms. It describes the parallel reporting process of women's organizations for the implementation of the "Beijing Platform for Action" in Ukraine during the past 25 years as well as the first "Beijing + 25: Ukraine" parallel report written solely by Ukrainian women's organizations. The findings of these reports are used here to present select achievements and describe future advocacy steps of the women's community in its future dialogue with the Ukrainian government and global feminist community.

Photo. Secretariat of Parliament Commissioner for Human Rights, 20.09.2019. Women's organizations present the Parallel Report together with Parliament Commissioner for Human Rights. Kyiv, Ukraine.

SECTION 4: EUROPEAN INTEGRATION

4.1. Section Four describes LPW advocacy opportunities in the area of European integration. Understanding the importance of Ukraine's commitment to European integration and supporting its detailed steps on the way to the EU Membership, the LPW concentrated on European educational, research and

cultural areas. To these ends, LPW cooperates with colleagues within the framework of pro-European platforms. It realizes projects and works at the individual professional level (i.e., in the capacity of experts, researchers, educators, public and cultural actors) with EU partners.

4.2. Pro-European National and International Platforms: LPW Participation

УКРАЇНСЬКА СТОРОНА

ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС

The League of Professional Women is a member of the Working Group (WG 6) of the **Ukrainian Part of the EU-Ukraine Civil Society Platform (EU-UA CSP)**

<https://eu-ua-csp.org.ua/>

Facebook

<https://www.facebook.com/eu.ua.platform/>

The WG 6 is called «Science and technology, information society, education and learning, youth, culture and sport» and unites those civil society organizations and stakeholders who promote these issues.

UKRAINIAN NATIONAL PLATFORM

EASTERN PARTNERSHIP CIVIL SOCIETY FORUM

The League of Professional Women is also a member of the **Working Group 4 (WG 4) of the Ukrainian National Platform of the Eastern Partnership Civil Society Forum (UNP EaP CSF)** <http://eap-csf.org.ua/>

Facebook: <https://www.facebook.com/unp.eap.csf>

The LPW joined the UNP EaP CSF in the summer 2020. **WG 4 is called** «Contacts between people».

With the UNP EaP CSF framework, the LPW's activity focuses on expert analysis and recommendations in the following areas: (1) adult learning and education (2) women empowerment in education & economics for decision-makers in Ukraine, the Eastern Partnership countries and the EU countries.

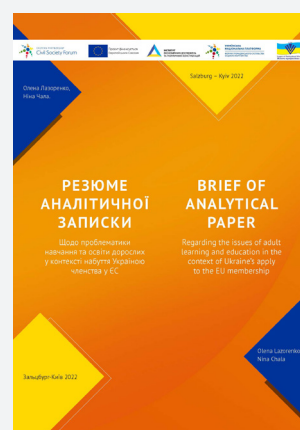
Case 5: Practical Example of European Integration Advocacy of League of Professional Women in Times of War

This Case describes the LPW's European integration advocacy activity in wartime. It is about the implementation of the "Analytics of adult learning in Ukraine in the context of EU membership" initiative.

In difficult wartimes, the LPW's office was forced to relocate temporarily from Kyiv to Salzburg. It continued its research and advocacy activities, studying the issue of adult learning and education. Analysts were interested in the resilience of the adult learning system in wartime and the knowledge and skills required by men and women in a modern turbulent world.

Drawing a large volume of secondary data, the LPW organized asynchronous and synchronous online consultations with expert communities. The combination of these two methods has proven its value and led to an expected result; a thorough document and its brief in both Ukrainian and English.

LPW's dialogue with governmental powers took place at the parliamentary committee level owing to their representatives being informed and LPW's recommendations being duly submitted.

Olena Lazorenko, Nina Chala. Analytical Paper "Regarding the Problems of Adult Learning and Education in the context of Ukraine's application to the EU membership". NGO "League of Professional Women". Salzburg-Kyiv, 2022. 27 p. (Electronic document)
<https://communitylpw.wixsite.com/publish/eu-integ-ua>

CONCLUDING REMARKS

Overall, this Guide presents insightful data on advocacy activity opportunities of CSOs. Using the League of Professional Women as an example, it summarizes the many years of

its activity, refers to its experience and opens promising perspectives for the development of civil society in Ukraine. The Guide contains cases` source and reference lists, which will be useful to readers and future civic experts and establishes the authority of the authors.

Науково-популярне видання

Адвокація: практичний посібник для громадських експертів.

Київ: Видавництво «Стилос», 2023. 85 с. [Електронне видання]

<https://communitylpw.wixsite.com/publish/guide-adv>

Авторка:

Олена Лазоренко – президентка Жіночої Професійної Ліги,
старша наукова співробітниця Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України.

Авторки кейсів (№ 2-5):

Валентина Легка – членкиня правління Жіночої Професійної Ліги,
виконавча директорка ГО «Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України».

Ольга Гомілко – членкиня правління Жіночої Професійної Ліги,
професорка Інституту філософії імені Г. Сковороди НАН України.

Марфа Скорик – консультантка з питань інституційного розвитку,
старша наукова співробітниця, директорка Київського інституту гендерних досліджень.

Ніна Чала – асистентка президентки Жіночої Професійної Ліги,
професорка Національного університету «Кієво-Могилянська академія».

Науковий редактор:

Людмила Филипович – професорка Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України.

Рецензенти:

Наталія Кривда – професорка Київського національного
університету імені Тараса Шевченка.

Олена Кудряшова – членкиня ГО «Жіноча Професійна Ліга»,
керівниця відділу людських ресурсів ТОВ «Юнівест Маркетинг».

Над виданням також працювали :

Оксана Гладій – редакторка (українська мова)

Лада Рослицьки - редакторка (англійська мова)

Андрій Мороз, Ганна Голуб – дизайн та верстка

Видавництво «Стилос»
04070, Київ, Контрактова пл., 7.
Свідоцтво Держкомінформу України
(серія ДК№150 від 16.08.2020 р.)

Відгуки рецензентів:

«Якісний, системний Посібник, який допоможе громадським організаціям, активістам, експертам і всім залученим проводити свою роботу більш ефективно. Текст спирається на значний успішний досвід реального адвокатування, написаний ясно, послідовно, з чітким практичним спрямуванням».

Наталія Кривда – професорка Київського Національного Університету ім. Тараса Шевченка.

«Безумовним досягненням Посібника є те, що він побудований на міцній теоретичній базі, та має практичні кейси, які наочно ілюструють теорію адвокації на прикладі діяльності громадських експерток Жіночої Професійної Ліги. Він безперечно буде в нагоді всім зацікавленим в розбудові громадянського суспільства, науковцям, представникам бізнесу, всім, хто підтримує та впроваджує ініціативи сталого розвитку в Україні та світі»

Олена Кудряшова – членкиня ГО “Жіноча Професійна Ліга”, керівниця відділу людських ресурсів ТОВ “Юнівест Маркетинг”.

Додаткова інформація:

Форум громадянського суспільства Східного партнерства (<https://eap-csf.eu/>) – унікальна багаторівнева регіональна платформа громадянського суспільства, спрямована на просування європейської інтеграції, сприяння реформам та демократичним перетворенням у шести країнах Східного партнерства – Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові та Україні. Будучи громадським елементом СхП, ФГС СхП намагається посилити громадянське суспільство у регіоні, підвищити рівень плюралізму у публічному дискурсі та політиці шляхом сприяння демократії участі та фундаментальних свобод. ФГС СхП – це позапартійна добровільна неурядова організація.

Жіноча Професійна Ліга (<https://communitylpw.wixsite.com/publish>) – українська неприбуткова громадська організація, заснована у 1997 році, що працює в Україні на національному рівні. До Ліги входять учасниці та учасники з різних областей країни, вони задіяні в науці, освіті, бізнесі та публічній сфері. Керівництво та члени мережі наразі розрізнені, одні перебувають в Україні, а інші – в різних європейських країнах. Наша місія – сприяти активній ролі жінок в економічному та суспільному житті України шляхом навчання та професійного розвитку, адвокації та мережування, інформаційної та культурної підтримки. Ліга є членом проєвропейських громадських платформ: РГ 4 УНП ФГС СхП та РГ 6 УС ПГС Україна-ЄС.

Контактна інформація

ГО “Жіноча Професійна Ліга”

Web: <https://communitylpw.wixsite.com/publish>

E-mail: communitylpw@gmail.com

FB: <https://www.facebook.com/LPWUA/>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/groups/5138924/>

YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UCBNWJupoEObWJC9Au5umRrQ>